

Malmö högskola
Lärarytbildningen

Examensarbete
15 högskolepoäng

Rock och popmusik i undervisningen

En studie om betydelsen av musicerande på gymnasiet's estetiska program

Rock and pop music in music education

Investigating the importance of music creation in high school's aesthetic program

Nikolai Zavgorodni

Lärarexamen 90hp
Musik
2008-11-05

Examinator: Elsa Foisack

Handledare: Astrid Boström

Sammanfattning

Zavgorodni, Nikolai (2008).

Titel: Rock- och popmusik i undervisningen. En studie om betydelsen av musicerande på gymnasiet estetiska program (Rock and pop music in music education. Investigating the importance of music creation in high school's aesthetic program).

Syfte med denna studie är att undersöka vilken betydelse musicerandet har i elevernas musikaliska utveckling. Studien omfattar musikundervisning i gymnasieskolan. Jag har använt mig av kvantitativ metod i min studie. Den kvantitativa metoden var i form av enkätundersökningen. Resultatet visar att musicerandet har en stor betydelse för musikstuderande och rock- och popmusik har en hög status i undervisningen. Majoriteten av alla studerande anser att det är viktigt att man ska satsa mer på musicerandet än på teori på lektionerna. Det framgick även av enkätstudien att det är mycket viktigt med genrebredd i musikundervisningen. Många musikstuderande i studien anser att rock och popmusikgenrer har en stor betydelse i musikundervisningen. En viktig aspekt är att läraren ska engagera sig i elevernas musikaliska utveckling.

Sökord: genre, ensemble, musikundervisning, musicerandet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
2. Bakgrund	6
3. Syfte och forskningsfrågor	12
4. Litteratur och teorier.....	14
5. Metod.....	22
5.1. Mätinstrument.....	23
6. Resultat.....	24
6.1. Elevernas bakgrund	24
6.2. Elevernas studiegång och musicerandet.....	26
6.3. Musikundervisningens innehåll och elevernas framtidsplaner.....	30
7. Diskussion.....	36
7.1. Förslag till ytterligare forskning.....	41
Referenser.....	42
Bilaga.....	46

1. Inledning

Det finns många anledningar till att jag valde skriva om just rock och pop musik. Som bakgrund till detta arbete har jag erfarenheter som jag har skaffat mig inom varierande arbetsuppgifter och projekt när jag jobbade som musiklärare och musiker. Jag spelade klassisk musik, folkmusik, jazz, rockmusik och senare också popmusik och R&B¹.

Dessa erfarenheter fick jag senare användning för när jag började undervisa musik i skolan och nu sammanfattar i min avhandling och använder som musikpedagog. I första delen av uppsatsen ska jag skriva om min biografi och ge en inblick i en viktig del av mitt musikaliska liv för att sedan reflektera, analysera och sammankoppla med min personliga utveckling. Detta ligger i grunden för mig som forskare och blivande pedagog.

Min uppsats ska börja med att jag ska beskriva mig själv som musiker ur ett historiskt perspektiv och jag ska blicka tillbaka på mina olika arbetsuppgifter och projekt. Efter det ska jag presentera enkäter om elevernas uppfattning av musicerande och deras syn på rock- och popmusik. I diskussionsdelen ska jag senare presentera och analysera resultaten samtidigt som jag ska jämföra olika grupper och deras musikaliska utveckling.

2. Bakgrund

Mitt musikaliska liv tog början när jag var ett litet barn och redan i förskolan sjöng jag rent och spelade dragspel. Jag föddes och växte upp i Kirgizistan. Efter att jag hade förstått att jag hade ett jättestort intresse för musik började jag studera på kommunala musikskolan. Detta var på 60-talet och musiken strömmade in till folkmassorna genom radio och tv och påverkade deras liv radikalt. Jag hade en märklig och underbar känsla att musiken bara flög runt omkring i luften och stora orkestrar spelade konserter hela tiden i mina tankar. Under mina studier på kommunala musikskolan lärde jag mig mycket om klassiska kompositörer och deras musikaliska verk.

---

¹**Rhythm and blues**, amerikansk musikstil, även känd under förkortningarna **R & B** och **R'n'B** är ursprungligen ett samlingsnamn på olika citybluesstilar. Den utvecklades efter andra världskriget i USA: s stora industristäder, huvudsakligen av svarta musiker. Från 1990-talet och framåt används förkortningen på stilens namn, R'n'B, för vissa former av soul där inslag av hip hop och rap förekommer. Modern R & B har en glättat elektronisk "record production" stil där man använder mekaniska trummor i bakgrunden och gitarr riff ger en rockig känsla. Det är typiskt att man använder hip hop inspirerade bitar och R & B vokalister är kända för sin användning av melismer. Wikipedia, (<http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>).

Undervisningen i skolan genomfördes i gamla klassiska västerländska traditioner och betoningen lades på kunskaper och kvalitet. Vi studerade och spelade *tidig musik*² men också *wienklassicism*³.

Jag hade tur som fick en ung och progressiv lärare som var intresserad av modern musik och som inspirerade mig och han bidrog mycket till min musikaliska utveckling.

Jag studerade i årskurs 6 när jag och min klasskamrat som också var intresserad av musik varje dag gick hem efter skolan till mig eller till honom och lyssnade på musik. Det var olika slags musik men jag minns att vår favoritsång var "She`s a lady" av Tom Jones. Den låten lyssnade vi på om och om igen tills vi tröttnade på den. Min kompis hade en "fet" monoförstärkare med skivspelare som på den tiden var en sällsynt ljudanläggning. Jag tror att *soundet* hjälpte oss att lyssna på musiken i sin helhet och påverkade vår vilja att lära oss spela rockmusik.

Det var början av 70- talet då jag fick lyssna för första gången på *The Beatles "Abbey Road"* och tre album av *Creedence Clearwater Revival*. För mig verkade det vara någonting enastående och jag lyssnade på deras musik varje dag.

I årskurs 7 såg jag och min klasskamrat som ville spela trummor ett erbjudande på skolans anslagstavla där det stod att unga musikintresserade elever söktes till ett rockband och vi nappade direkt. Det var inga problem att komma in eftersom vi var duktiga och studerade på kommunala musikskolan och det var inte många elever som kom till antagningen. Förmodligen berodde det på att det var nytt och att inte många människor förstod den nya musikens kraft. Efter tre månader av träning fick vårt unga rockband uppträda med vuxna på en konsert där vi spelade två låtar. Sedan dess har vi spelat och utvecklats till ett professionellt rockband men det tog några år av hård träning och repetition innan vi uppnådde ganska bra resultat.

När vi började i klass 9 då fick vi ett erbjudande att spela på stadens dansställe eftersom deras jazzmusiker hade blivit äldre och gått i pension samtidigt som rockmusiken trängde sig allt

---

² **Tidig musik** är en etablerad term för den äldsta nedskrivna musiken. Medeltidens musik fram till cirka 1450 och renässansens musik (cirka 1450-1600) brukar räknas in i begreppet tidig musik. Ibland räknas också barockmusik (cirka 1600-1750) som tidig musik.(Wikipedia)

³ **Wienklassicism** är en musikalisk stilbenämning på den period inom klassisk musik som präglades av framför allt Joseph Haydns och Wolfgang Amadeus Mozarts insatser. Man brukar också räkna Ludwig van Beethoven dit, eller åtminstone hans tidigare verk. Hans senare verk brukar räknas till romantiken; ibland också Franz Schuberts. (Wikipedia)

mer in på dansarenorna. Nu hade vi blivit populära även hos alla stadens ungdomar och uppträdde i närliggande städer. Vi hade komponerat egen musik men spelade också flitigt covers. Det var en intensiv tid för inläring. Vi behärskade scenteknik, förberedde konserter, spelade jazz i ett projekt med ett jazzband och deltog i dramasketcher samtidigt som vi lärde oss att spela fler instrument. Eftersom vi var ett ledande band på den tiden fick vi erbjudande om att spela på olika bröllop. I samband med att publiken var mycket mångnationell var vi tvungna att bredda vår repertoar och lära oss spela olika sorters folkmusik. Den tiden av intensiv spelning påverkade mig mycket positivt och bidrog till min utveckling.

Det var en tid då vi lärde oss spela olika genrer och utvecklades mycket som musiker. Orkesterledare i jazzband påverkade mig med sin dragning till jazzmusiken och jag upptäckte för mig stora jazzband som *Chicago* och *Blood, Sweat and Tears*. Jag minns att jag lyssnade på deras musik nästan varje natt. Jag lyssnade också mycket på *Jimi Hendrix*, *James Brown*, *Slade*, *Nazareth* och *Uriah Heep* men det var *Led Zeppelin*, *Deep Purple* och *Pink Floyd* som fascinerade mig mest av allt. Det var progressiv rock som intresserade mig allra mest och det hade blivit grunden för min musikaliska utveckling.

I mitten av 1970-talet började jag studera på gymnasiet med musikinriktning där jag fick handledning av duktiga musklärare och bekantade mig med andra musikstudenter. Det var trevligt att komma hem på skollov och spela med mitt gamla band. När jag träffade dem så hade de repeterat några scener ur rockoperan *Jesus Christ Superstar* i samarbete med en lokal teatertrupp. Föreställningen var framgångsrik och vi fick mycket beröm. På mitt sabbatsår fick jag erbjudande att leda en cirkel av rockmusikintresserade ungdomar som jag gärna tackade ja till. Samtidigt undervisade jag musik på en förskola och en grundskola och det var då jag började utvecklas som musikpedagog. Jag tror att jag upplevde en stor skillnad mellan att vara musiker och att undervisa musik i skolan. Jag förstod snabbt att det inte var viktigt hur bra jag själv kunde spela ett instrument utan det var viktigt hur bra jag kunde förklara för elever hur man skulle spela på ett instrument. Mina två grupper bestod av 12 elever från 12-16 år som lärde sig spela rock- och popmusik. I början av projektet var jag mycket entusiastisk och hoppfull med uppgiften och det var kanske just min entusiasm som påverkade mina elever. De lärde sig ganska snabbt och kunde uppträda efter några månader på en konsert.

Låtarna var inte så avancerade men det krävde att gitarristen skulle kunna ta *barréackord*⁴. Ett barréackord kan vara ganska svårt att lära sig i början. Det är egentligen det svåraste momentet för nybörjare som vill lära sig spela gitarr. Det var inte lätt att välja vilka metoder som jag skulle använda eftersom ungdomarna inte studerade på kommunala musikskolan och inte kunde läsa noter. Jag var tvungen att lära dem noter och samtidigt spela med dem efter gehör. För de som spelade basgitarr visade jag hur man kunde orientera sig genom att följa gitarristens position i vänster hand eftersom de fyra översta strängarna på elgitarren och basgitarren är desamma. Det visade sig vara framgångsrikt och basisterna gjorde framgång i sina försök att behärska instrumentet.

Under 80-talet turnerade jag mycket med ett känd och etablerat rockband som skaffat sig ett namn i media och popularitet hos folket. Strax efter att jag hade avslutat gymnasium med musikinriktning fick jag erbjudande att spela i ett professionellt rockband. Det tog ungefär ett år för att göra ett program inför ett uppträdande eller en musikshow. Vi jobbade i 12 timmar nästan varje dag och ibland även på nätterna men det gav mycket bra resultat. Under tiden lärde jag mig mycket om scenteknik, uppträdande, musicerande, olika förhållningssätt mellan människor i vår grupp och hur ska man hantera olika situationer som uppstår i musikbranschen. Mitt arbete i rockbandet satte fart på min musikaliska utveckling vilket inledde en lång period av mycket turnerande på landet. Bandets repertoar bestod dels av eget material och dels av låtar som var skrivna av kända och moderna kompositörer. Musikinriktningen var rock- och pop med inslag av folkmusik och *new age* sound. Senare komponerade vi låtar med jazzrock influenser (*fusion*), som hade blivit mycket populärt igen bland musiker på den tiden. Vi spelade även in två album och några singlar och jag fick lära mig studioinspelningsteknik eftersom vi jobbade mycket i inspelningsstudio. Bandet splittrades i slutet av 80-talet och då fick jag tid för mina studier vid Musikhögskolan.

I början av 1990-talet flyttade jag med min familj till Sverige och började lära mig svenska. Det var självklart att jag ville jobba med musik och mitt mål var att bli musiklärare. En Syo-konsulent på Socialförvaltningen förklarade för mig att det är lång väg för att bli musiklärare i Sverige. Jag trodde henne men jag anade inte hur långt det kan bli och ändå ville jag kämpa vidare och uppnå mitt mål.

---

⁴ **Barréackord** är den typ av ackord på gitarr där en eller ett par fingrar används för att hålla ner alla strängar tvärs över ett band på greppbrädan. Ett barréackord kan därmed flyttas över greppbrädan, så att samma fingersättning ger många olika ackord. (Wikipedia)

Musiken på 90-talet förändrades radikalt och efter att punkrocken ”dödade” rockmusiken kom den nya trenden – *hardcore* och *hip hop*. Det kom *MTVs* dygnet runt- sändningar och en ny artist fick inte en chans att klara konkurrensen. Efter att musikbranschen hade börjat styras av några enorma multinationella företag fick det konsekvenser för vilken musik som bjöds ut på marknaden. Det påverkade säkerligen barn och ungdomar som i sin tur började influeras av modern musik och förde med sig sin musiksmak till musiklektionerna. När jag vikarierade i en skånsk skola i slutet av 90- talet så var det många elever som gillade pop- och R & B musik (78 %). Ungefär en tredje del av eleverna gillade *hip hop* (35 %) och det var en tredje del av alla elever (31 %), som gillade rockmusik enligt min egen undersökning från år 1999 på Hermodsdalsskolan. Jag märkte också att det inte var så många elever som ville lära sig spela gitarr men att alla elever ville spela trummor (100 %). Eftersom ingen av eleverna från årskurs 9 kunde spela något instrument valde vi att göra en kabaré där eleverna sjöng karaoke. Låtarna presenterade *hip hop*, R & B, reggae och diskostilar. Med hjälp av ett par sketcher blev det en successiv föreställning. På sportlovet tävlade mina mellanstadieelever i en tävling för bästa uppträdande och tog andra plats. Låten samplades med hjälp av ett musikprogram *E-Jay Hip hop 4*, och texten hade barnen skrivit med hjälp av sina föräldrar.

I början av det nya millenniet hade jag fått nya krafter och ett nytt hopp. Det kändes att de nya musikstilarna satte fart på min musikutveckling igen i jämförelse med 90-talet då det stod ganska stilla. Jag behärskade data och lärde mig använda olika musikprogram som väckte mitt intresse för musikkreativitet. Jag jobbade som musiklektör och startade ett rockband på min fritid. Vi spelade covers och egen musik som var influerad av punkrock. Det fungerade bra och vi fick erbjudande från ABF att spela på Malmöfestivalen. Det kändes jättebra att stå på scen igen och spela rockmusik som bestod av gamla godingar som *Led Zeppelin*, *AC/DC*, *Jimi Hendrix* och *Janis Joplin*.

Under den tiden blev jag nyfiken på att ta reda på situationen i undervisningen i gymnasieskolorna och hur elever på den nivån relaterar till just rock- och popmusiken. På vilken nivå befinner sig eleverna i sitt musicerande? Föredrar de att spela mer rock- eller popmusik? Vilka rocklåtar väljer eleverna att spela? Frågorna var många och efter att jag hade vikarierat och praktiserat i några gymnasieskolor fick jag svar på dem.

3. Syfte och forskningsfrågor

Syftet med min undersökning är att ta reda på vilken betydelse musicerande har i elevernas musikaliska utveckling på gymnasiet estetiska program med musikinriktning.

Undersökningen syftar också på att ta reda på vilken status rock- och popmusik har i musikundervisningen. Jag är alltså intresserad av elevernas uppfattning om musikundervisningen och deras syn på musicerande. Mina frågor som jag söker svar på är följande:

1. Vilken musikalisk bakgrund har elever på gymnasiet estetiska program med musikinriktning?
2. Vilken sorts musik lyssnar de på och vilka musikstilar föredrar de att spela?
3. Vilken betydelse har rock- och popmusik i deras musikaliska utveckling?
4. Vilken betydelse har musicerandet i elevernas musikaliska utveckling?

Med min undersökning hoppas jag att resultaten hjälper mig att bättre förstå situationen kring musikundervisning och att undersökningen väcker tankar om elevernas syn på musicerande. Jag vill också belysa vikten av de värderingar som man ska föra vidare i musikundervisningen. Detta är något som angår både blivande och verksamma lärare samt alla som jobbar med lärarutbildningen.

4. Litteratur och teorier

I detta kapitel ska jag redogöra för den litteratur som jag finner relevant till min undersökning. Mitt arbete handlar om musicerandet på estetiska programmet i gymnasieskolan och därför uppstår frågan om hur man relaterar teori till praktik i undervisningen. Detta avsnitt ska inledas med några filosofiska och didaktiska inriktningar som jag har tagit från boken: ”Spår av teorier i praktiken” av Silwa Claesson (2007). Därefter ska jag belysa några exempel ur en bok av Leif Johansson ”Ensembleledning” (2005) som beskriver ledarskap i mindre grupper.

Det är viktigt för lärare att veta om hur man ska relatera teori till praktiken och hur praktik ska relateras till teori. Det finns många olika åsikter om hur det ska gå till. Vissa forskare påstår att teori är något som ska tillämpas i praktiken och det finns de som menar att det är möjligt att implementera teori i praktiken. Ett exempel på detta är när nya läroplaner ska lanseras. Det förväntas av lärare att omfatta och omsätta de teorier som ligger till grunden för undervisning. Det blir kanske svårt för lärare att ändra redan fungerande egen undervisning. Man kan se på relationen på ett annat sätt och utgå från praktiken som källan till teorier. Forskare och lärare i detta fall dokumenterar, reflekterar och lyfter fram de teorier som lärare själva skapar i sin undervisningspraktik. Andra forskare låter teori och praktik ingå i ett samspel där de är jämbördiga och påverkar varandra ömsesidigt. Det finns ett tredje sätt som betyder att man inte vet på förhand hur teori förhåller sig till praktiken utan detta får avgöras i en enskild situation. Ur detta resonemang kommer en forskning som vunnit starkt gehör bland lärare under slutet av 1900-talet och som behandlar elevtänkande. På så sätt urskiljer sig tre viktiga teoretiska inriktningar: konstruktivismen, det sociokulturella perspektivet och fenomenografin. Historien om idéer och teorier går långt in på 1600-talet då den franske filosofen Descartes ställde frågan om hur människor kan få säker kunskap. Han delade människor i två kategorier, ” materiella värden” och ” medvetna värden”. Descartes hävdade att när naturvetenskapen uttalade sig om den materiella världen och kyrkan om själen, hade han öppnat för fredlig samexistens mellan naturvetenskaplig forskning och kyrklig verksamhet. (Claesson, 2007).

Den andra tyske filosofen Immanuel Kant som levde på 1800-talet påstod att människor i första hand kan få kunskap genom olika mänskliga erfarenheter av föremålet. De båda kunskapsteoretiker skiljer sig radikalt från den positivism som dominerade forskningen under 1900-talet. Den positivistiska forskning som beskriver mänsklig verksamhet, t ex

undervisning, redovisar för det mesta resultatet i form av diagram och tabeller. Det område som på ett vetenskapligt sätt behandlar undervisning brukar kalas didaktik. Efter att i många år på 1900-talet konkurrerade didaktiken och pedagogiken med varandra kompletterar och stöder de varandra idag, anser Claesson (2007). I en induktiv undervisning tar läraren med sig eleverna ut i naturen där eleverna själva får upptäcka och systematisera verkligheten.

Jean-Jacques Rousseau (1712-1782) skrev: ”Om man vill utveckla sin lärjunges intelligens bör man utveckla de krafter som ska styra den.”⁵

Den amerikanske filosofen och pedagogen John Dewey (1859-1952) hade skrivit i början av 1900-talet genom att peka på vikten av elevernas egen kraft: ”... att eleverna själva ställer frågor och är beredda att undersöka sin omvärld”. Med detta ville han förändra lärarens roll.

Den franske forskare Jean Piaget (1896-1980) menade i motsats till empiristerna⁶ att ”människor är inte oskrivna blad som ska fyllas utan istället försöker människa skapa en förståelse av de sammanhang som hon eller han ingår i” (Claesson, 2007, 26). Han påstod att det finns skillnaden mellan empirismen och konstruktivismen. Forskare inom konstruktivismen menar att varje människa konstruerar sin egen bild av omvärlden och att den personliga konstruktionen av omvärlden är en kognitiv process, tänkande. Utvecklingen inom den konstruktivistisk forskning har inriktat sig så småningom mot att utveckla klassrumundervisning. De viktigaste punkterna för undervisning kan sammanfattas enligt Brown, Kysilka & Werner (1996), på följande sätt: läraren ska;

1. uppmuntra och acceptera elevers självständighet och initiativ.
2. tillåta elevers svar att dominera en lektion.
3. använda rådata, interaktiva läromedel m.m.

En annan forskare som betraktas som forskare bakom konstruktivismen var Lev Vygotskij (1896-1934). Han stod bakom den sociokulturella inriktningen och menade att människan integreras i det sammanhang eller den kontext hon växer upp i. Han betonade också språkets betydelse och menade att barnets utveckling hänger samman med vilken miljö barnet växer upp i. Vygotskijs teorier uppmärksammades i slutet av 1900-talet och utvecklades vidare av två etnologer Lave & Werner (1991). De påstod att genom att delta i ett sammanhang, vara i

---

⁵ Rousseau *Emil eller Om uppfostran*, s 134.

⁶ En empirist är anhängare av empirism, d.v.s. den filosofiska uppfattningen att allt vetande grundar sig i sinneserfarenhet och allt vetande är förnimbart. Empirikern är en person som kontrollerar riktigheten av sina åsikter med hjälp av sinneserfarenheter (Filosoflexikonet).

en kontext, som lärandet äger rum. Den lärande situationen som uppstår i själva lärandet kallar de för *periferin*. Den ”legitima perifera deltagande” beskriver de som en kollektiv process. Alla kognitiva processer och andra t ex sociala processer integreras med varandra och bildar en helhet. Själva lärandet och förändring kallas ofta för en ”*zone of proximal development*” och används för att förklara hur lärandet går till.

”Varje människa som befinner sig i en lärande situation har en zon inom vilken utveckling skulle kunna vara möjlig” (Claesson, 2007, s.32).

Till skillnad från konstruktivismen och fenomenografin finns i det sociokulturella förhållningssättet inte en direkt fokus på hur elever uppfattar något, det är istället den omgivande kulturen, kommunikationen och sammanhanget som står i centrum. Detta innebär att elevperspektivet står i fokus. Claesson, (2007). Inlärningsituationer ska vara beskaffade så att det finns aktivitet för den lärande, inte abstraktioner och i detta sammanhang kopplas den sociokulturella rörelsen till John Deweys (1999) progressivism. Han menade att människor skapar mening genom att engagera sig i sociala aktiviteter. Både progressivism och sociokulturella rörelsen betonar vikten av elevernas möjlighet att undersöka och handla.

Kommunikationen är viktig aspekt i skolsammanhang och kan betyda dialog, smågruppsamtal och kommunikation via dator. Det finns andra utarbetade metoder som ”reciprocal teaching” som spåras till Socrates. Det betyder att läraren och elever för en diskussion i tur och ordning. I ”jigsaw method” ansvarar eleverna för delar av sina arbeten och delar med sig av sina erfarenheter av sitt arbete till sina klasskamrater. Elever kan leda delar av undervisningen och föra en diskussion. En annan sätt att arrangera undervisningen är att elever tar på sig en mindre del av ett stort arbete och redovisar det senare för lärare och sina klasskamrater.

En bra förutsättning för fungerande undervisning är klassrummatmosfär ”The ethos of the classroom”. Det är lärare som ska skapa ett bra klassrumsklimat för att kunna lyckas med sitt uppdrag. Lärare måste vara en ”god lyssnare” och kunna ingripa när eleverna inte förstår innehållet.

”Både inriktningar som sociokulturella och socialkonstruktionism vill förena idén om att vi människor konstruerar en egen bild av världen, mot bakgrund av våra erfarenheter och idéer och att kontexten är viktig” (Claesson, 2007, s. 35).

Den tredje och yngsta inriktningen inom pedagogiska forskningen är fenomenografin som skapades på 1970-talet vid Göteborgs universitet under ledningen av Ference Marton. Det går ut på att ta reda vilka uppfattningar som finns av vissa fenomen. Att ta reda på hur människor tänker om något kallas inom den fenomenografiska forskningen för ett ”andra ordningens perspektiv”. Fenomenografin ligger mycket nära den konstruktivistiska forskningen men skiljer sig ändå på en viktig punkt. Man kan t ex lyssna på 30 elever som har något att säga men ändå inte ha 30 uppfattningar. Det viktiga för den fenomenografiskt inspirerande läraren är att hon/han har kunskaper om vilka kvalitativt skilda uppfattningar om ett undervisningsfenomen som finns i gruppen och lyfter fram dem och bemöter dem på lämpligt sätt. Claesson, (2007). I boken *Om lärande* (2000) beskriver Marton & Booth hur den fenomenografiska forskningen vuxit fram och pekar på vikten av att känna till vilka olika sätt ett fenomen kan uppfattas. De påpekar också att det inte finns ett rätt sätt att undervisa eller en enda riktig metod för hur lärandet ska gå till. Som fortsättning på den teorin har Runesson, (1999), och Rovio Johansson, (1999) arbetat vidare och kallar sin teori för variationsteori. Variationsteorin tar sin utgångspunkt i hur lärare undervisar och ser till att eleven urskiljer variation av ett fenomen. Det betyder att läraren lyfter fram variationen av uppfattningar eller erfarenheter av det fenomen som undervisningen handlar om.

En annan riktning som slog igenom i slutet av 1970-talet och början av 1980-talet i pedagogiska och didaktiska sammanhang är kritiska teorin. Den har fokus på sociala och politiska frågor. Huvudtanke är att skolans innehåll passar bäst medelklassbarn men inte arbetarklassbarn. Habermas (1988) påvisar hur människors livsvärld invaderas och begränsas av det han kallar systemvärlden. Bourdieu (1991) hävdar att det är lätt att dela in samhället i tre klasser, arbetarklass, medelklass och överklass mot bakgrund av inkomst och kapital. Det finns också menar han ett annat kapital, kulturell kapital som är avgörande för din position i samhället och din möjlighet att utnyttja samhället på olika sätt.

Fenomenografin som skiljer sig från båda inriktningar framhåller vikten av att lärare känner till variationen av elevers uppfattningar eller erfarenheter och eleverna själva tar del av variation och på så sätt de lär sig. Eftersom de alla teorier tar hänsyn till hur elever tänker, förstår eller konstruerar sin kunskap kan man ta del av dem i musikundervisning. Den teorin som passar bäst i musikundervisningen är fenomenografin eftersom läraren utgår från

elevernas egen uppfattning av fenomenet och eleverna själva lär sig genom att ta del av variation.

I musikundervisningen krävs det inte bara musikaliska kompetens av musklärare utan även kunskaper om gruppens psykologiska mekanismer i form av roller, grupprocesser och arbetsinsatser. Musklärare jobbar huvudsakligen med ensemblegrupper och för att kunna arbeta effektivt med ensemblegrupper är det viktigt att förstå vilka behov, beteenden och känslor kan uppstå under undervisningsprocessen. Leif Johansson (2005) beskriver mycket väl om just ledarskap i mindre musikgrupper och dess processer utifrån ensembleledarens roll och arbetssituation i den lilla gruppen.

Det finns olika uppfattningar och definitioner på begreppet grupp. Alla människor har erfarenhet att tillhöra olika grupper: familj, arbetsgrupp, föreningar och olika kompisgrupper och vår självuppfattning formas av den feedback vi får av de grupper vi tillhör. Människor trivs i sällskap och att vara i grupper men alla har behov av att uppfattas som unika individer. Amundson, Norman E. (1989) definierar en grupp som två eller flera individer som:

- ❑ samspelar med varandra
- ❑ är beroende av varandra
- ❑ uppfattar sig själva och uppfattas av andra som tillhörande gruppen
- ❑ delar normer som rör frågor av gemensamt intresse och ingår i ett system av roller som är beroende av varandra
- ❑ påverkar varandra
- ❑ upplever gruppen som belönande
- ❑ strävar mot gemensamma mål

Amundson, Norman E. (1989) Employment groups: The Counseling Connection, (1989).

Ett bra exempel på en grupp kan vara ett rockband som uppfyller dessa krav.

När man jobbar med ensemblegrupper som har något annorlunda principer och strukturer kan man ändå använda sig av dessa definitioner. Gruppens psykiska klimat är mycket viktig aspekt och delas i ett stödjande klimat och ett försvarsinriktat klimat. I den försvarsinriktat klimat är det svårt att jobba. Det uppstår ofta konflikter och gruppmedlemmarna har svårt att

slappna av och ta fram kreativa idéer. I det stödjande klimat upplever deltagarna arbetsglädje och gemenskap och lägger all sin energi på sitt spelande.

Det finns en rad dolda syften som har stor betydelse för hur gruppen kommer att bedriva sin verksamhet. Till exempel en gymnasieskolans rektor som tilldelar resurser är intresserad att bedriva en bra och utvecklad undervisning. Han beviljar lättare inköp av instrument och utrustning, avsätter bättre lokaler och allmänt positivt inställt till det estetiska programmet. I motsats till den rektor kan en annan rektor vara absolut kulturellt ointresserad och lyssna på de lärarna i de andra ämnena som klagat på att förberedelserna till konserterna tar för mycket tid och uppmärksamhet. De dolda syftena kan bli helt olika.

De behov som relateras till elevernas tidigare musikaliska bakgrund genererar de instrumentella syftena och behov som kommer av att man är gruppdeltagare genererar de socioemotionella syftena. Det är viktigt för ledare att förstå de två typer av behov. Rolf Granér (1991) kallar det för ”lyckomaximerinsprincipen”:

Utifrån sin uppfattning om egen förmåga och möjligheterna i omvärlden syftar varje individ i all form av beteende till att få så stor personlig tillfredsställelse och så lite obehag som möjligt. Granér, (1991, s.42).

De alla individuella syftena är alltid emotionella men man kan skilja på det som ger direkt socioemotionell tillfredsställelse och det som kräver någon form av arbetsinsats som resulterar till tillfredställande behov. Instrumentella syften tillhör vårt vardagliga arbete. Individuella instrumentella syften är att skaffa sig en utbildning, att öva på sitt instrument eller att ställa upp och hjälpa någon annan. När musiklärare vill att gruppen ska spela bara den stil han behärskar bäst och bidra med sina kunskaper till de studerande då är det uttalade syftet. Det dolda syftet är att lärare vill slippa sätta sig in i nytt material som tar tid och inger en känsla av att vara på en osäker mark. Instrumentella syften indelas i uttalade och dolda, medan känslomässiga syftena är i största del omedvetna psykiska processer. Enligt William Schultz (1958), delas in de socioemotionella behoven under gruppens utvecklingsfaser: *tillhörighet, kontroll och närhet*. Tillhörighet syftar på behovet av att känna sig accepterad och uppmärksammas av de övriga i gruppen. Kontroll kan definieras som behovet av att kunna

påverka vad som händer i en grupp. Medan tillhörighet och kontroll riktar sig till hela gruppen är behoven som utgår från närhet riktade till en person.

Inom psykologi utgör roller och rollfunktioner ett centralt begrepp. Resultatet av att när man bygger upp av sin egen personlighet och i form av projektioner från gruppens övriga medlemmar kallas för den informella rollen. De roller som man skaffar sig utifrån en befattning som personal, skyddsombud, föräldrar etc., kallas för den formella rollen. Den roll som musiklärare har åtagit på sig för att bli anställd som ensembleledare och samtidigt har lärare en slags informell roll för att utgöra en del av gruppen. På så sätt kan man bli utsatt för projektioner av olika slag i en process man deltar och den kan påverka lärarens roll som gruppleddare. Det är viktigt att hitta en balans i sådana roller för att slippa en konflikt. Ett exempel på sådan konflikt är när läraren blir för mycket kompis med elever. Då kan det bli en svår kompromiss att å ena sidan göra sin plikt som ledare och företrädare skolans syfte och krav och å andra sidan stå på kamratlig fot med sina elever.

I kursplaner (Skolverket 2000) står det att ämnet musik syftar till att ge breda kunskaper inom musikområdet. Syftet med musikämnet är att även utveckla skapande och upplevelseförmåga inom musiken.

Ämnet musik består av elva kurser: *instrument/sång nivå 1, 2 och 3, Ensemble A och B, Gehörs- och musiklektioner A och B, Körsång A och B, Rytmik med dans, Sceniskt musikprojekt.*

Ensemble A och B bygger på varandra. I dessa kurser får eleverna möjlighet att sjunga och musicera tillsammans med andra. Kurserna uppövar även musikalisk lyhördhet och social gemenskap. Kurs A är gemensam inom inriktningen musik. Kurs B är valbar.

Skolverket(2008).

Det står bland annat att målet med ensemblespel är att eleverna skall "... kunna musicera tillsammans med andra och i övrigt kunna samarbeta vid musikutövning, kunna anpassa sitt musicerande i ensemblesammanhang, ha kännedom om olika ensembleformer eller olika genrer". (Skolverket 2008, s.89).

Maria Karlsson (2002), undersökte prestationsbeteende och motivation hos gymnasieelever och kom till slutsats att det finns starka samband mellan de enskilda faktorerna för

prestationsbeteende som återverkar på elevernas studieresultat. Hennes undersökning utgår enligt Maehr (1984) från att prestationsbeteende kan sammanfattas i tre komponenter; *uthållighet, aktivitet/arbetsinsats samt val av aktivitet*. Resultatet visade att aktivitetsnivån har i modellen en direkt effekt på betygsresultat. Karlsson (2002) poängterar också att motivationens effekt är särskild viktig på så sätt att denna kan påverkas av läraren i högre grad än andra faktorer.

I skolplaner och betygsriterier (Skolverket 2000) betonas vikten av att eleven skall utveckla musikskapande och analysförmåga.

5. Metod

Jag har valt att genomföra min undersökning med hjälp av enkäter. Min enkätundersökning ska framställas på statistisk redovisat resultat och som jag tror blir relevant till undersökningens omfattning. Det som ska framkomma av material ska ge upphov till diskussioner och förslag till vidare forskning.

Det diskuteras ibland om begreppen kvalitativa respektive kvantitativa metoder som det vore två avgränsade från varandra metoder men jag ser de som komplement till varandra. Jag har valt en kvantitativ metod som jag tror passar bättre till min undersökning eftersom det ska omfatta bredare undersökningsområde. Elevernas attityder och uppfattningar ska undersökas på statistisk sätt som jag tror blir mycket användbart. De statistiska metoder används ofta när man studerar människor och där individerna utsätts för en viss form av påverkan och beteenden.

Jag tog kontakt med musiklärarna via mail som jag har fått från gymnasieskolornas hemsida på Internet. Där har jag förklarat syfte med min undersökning och att deras medverkan skulle behandlas konfidentiellt. Alla musiklärare svarade men det var bara en musiklärare som ville och kunde hjälpa till. På den gymnasieskolan fanns tre grupper som bestod av 50 elever sammanlagt men det var bara 40 elever som var närvarande på lektionerna och medverkade i undersökning. Alla elever var villiga att fylla i enkäterna. Det var bara 2 % av elever som missade ett par frågor och valde att inte svara på dem. Inga av frågor verkade vara oförståeliga för elever fast en flicka frågade om vad konstmusik⁷ betyder. En enkät bestod av 6 avdelningar och i en av dem ställdes ett antal bakgrundsfrågor om ålder, kön och grundläggande kunskaper och intresse. I andra avdelningar hade jag ställt frågor om det som var avsett för att undersöka. Johansson & Svedner (2001) påpekar att det finns en nackdel med enkät att den avlägsnar forskare från skolverksamhet som man söker kunskap om.

---

⁷ Ett samlingsbegrepp för den västerländska konstmusiken från nittonhundratalets andra hälft och framåt. Genren innehåller experimentell och elektronisk musik samt improviserad musik. **Konkret musik** som utgår från inspelade "riktiga" ljud (t.ex. gatubuller, mänskliga röster, fågelkvitter) och som man sedan mixar. Musik som består av rent **elektroniskt framställda ljud** (t.ex. synthljud eller ljud framställda via dator). <http://web.comhem.se/>

” Man får resultat i form av tabeller och diagram, som ger en allmän och ibland svårtolkad bild av det som undersökt. ”

Johansson & Svedner, 2001, s.29.

Jag presenterade mig själv för undersökningsgrupper och informerade alla informanter om den aktuella forskningsuppgiftens syfte. Samtidigt hade jag meddelat till informanter att deras deltagande var absolut frivilligt och att de själva skulle bestämma om de var villiga att medverka i undersökningen. Uppgifter om alla informanter i min undersökning hade gets största möjliga konfidentialitet och alla personuppgifterna förvarades på ett sådant sätt att obehöriga kunde inte ta del av dem. Alla insamlade uppgifter om enskilda personer användes endast för forskningsändamål.

Som underlag för min undersökning hade jag skaffat mig kunskaper om elevernas musicerande från min tid då jag praktiserade i en annan gymnasieskola och undervisade på lektionerna. Enkätundersökningar skulle komplettera den bild som jag skapat om elevernas musicerande enligt mina egna observationer.

5.1. Mätinstrumentet

För att skapa heltäckande bild av musikundervisningen på gymnasiet krävs det ett omfattande arbete med både elever, lärare och skolan. Det finns då en risk att inte genomföra arbete på ett meningsfullt sätt och därför begränsade jag min undersökning till ett elevperspektiv. I en pilotundersökning som presenterades i en rapport ”Musikundervisningen på det estetiska programmet” (Karlsson, 1997), användes en enkät som belyser hur eleverna uppfattar musikundervisningen. Jag har använt enstaka delar av enkätinstrumentet men min undersökning bygger på nya frågor som konstruerades för att spegla andra aspekter i musikundervisningen. Frågorna ställdes generellt och avser elevernas förhållande till musik, deras attityder, upplevelser och kognitioner. Jag försökte formulera frågorna för att de skulle ge ett visst kvalitativt svar om företeelser förekommit eller inte och skulle ge kvantifiering av hur ofta och länge företeelsen förekommit. Därför har jag använt frågorna med fasta svarsalternativ och öppna frågor om antalet år, gånger per termin och hur ofta företeelsen förekommit.

6. Resultat

I detta kapitel ska jag redovisa resultat från enkätundersökningen. Min undersökning har syfte att undersöka om elevernas musicerande, vilken betydelse har rock- och popmusiken i deras musikaliska utveckling och hur de själva ser på utbildningstradition deras önskemål på vad de vill lära sig. Redovisningen är delad i tre avsnitt och i varje avsnitt ska resultaten redovisas, diskuteras och jämföras med tidigare undersökningar. Först ska elevernas bakgrund, kön, hemförhållande och föräldrarnas engagemang redovisas och diskuteras. I andra delen ska elevernas studiegång, musicerandet och val av instrument presenteras och diskuteras. I tredje avsnitt ska musikundervisningens innehåll och elevernas framtidsplaner behandlas. Kapitlet avslutas med sammanfattning av resultaten.

6.1. Elevernas bakgrund

Inledningsvis kan jag konstatera att könsfördelningen på musikgrenen är ganska ojämn med en övervikt för flickor, 65 % för flickorna och (35 %) pojkarna. Min undersökningsgrupp bestod av 40 elever som i sin tur bestod av 25 flickor och 15 pojkar. Det visar sig att flickorna har högre deltagande i musikundervisning och detta går i kontrast mot undersökningen för läsåret 1998 då var pojkar 53 % mot 51 % flickor. Skolverket, (1999). I frågan 3 svarade de flesta pojkar 90 % att deras huvudskäl att de valde musik var för att utveckla sig musikaliskt och utan att planera en yrkeskarriär inom musik. De övriga 10 % av pojkar vill prova om musik är något för dem.

De flesta av flickor 80 % valde musik för att utveckla sig musikaliskt och utan att planera en yrkeskarriär inom musik. En liten del av flickor 7 % svarade att de vill prova om musik är något för dem, 7 % hade angett ett annat skäl och bara 6 % valde musik på grund av planer att egna sig yrkesmässigt åt musik. Nästan alla elever valde musikgren själva utan att någon påverkade dem och bara en liten del av dem 5 % påverkades av sina syskon, föräldrar eller musiklejare på grundskolan (kommunala musikskolan). I frågan 13, svarade elever varför de valde just den kursen. Det var mer än en tredje del av elever (37,5 %) som valde musikgren på grund av sitt intresse, 32,5 % av dem valde kursen på grund av betyg och 18 % på grund av poäng.

I frågan 5 visade elever mycket blandat intresse för musik. De flesta av dem intresserar sig av R & B och rock- och popmusik. På andra plats hamnar hip hop och tredje plats tar folkmusik och jazz. På tabell 6.1. och tabell 6.2. kan man se skillnaden mellan elevernas svar i könsfördelning.

Tabell 6.1. Flickornas intresse för musikgenrer. n-25.

Musikgenrer	Mycket litet	Ganska litet	Varken stort el. litet	Ganska stort	Mycket stort	Bortfall
Pop och rockmusik	28 %	16 %	12 %	28 %	16 %	0
Jazzmusik	36 %	24 %	16 %	4 %	20 %	0
Folkmusik, visor mm	40 %	28 %	16 %	4 %	4 %	8 %
Klassisk musik	36 %	12 %	4 %	8 %	4 %	36 %
R & B	16 %	4 %	16 %	20 %	44 %	0
Hip-hop	20 %	4 %	24 %	20 %	32 %	0

Tabell 6.2. Pojkarnas intresse för musikgenrer. n- 15.

Musikgenrer	Mycket litet	Ganska litet	Varken stort el. litet	Ganska stort	Mycket stort	Bortfall
Pop och rockmusik	20 %	20 %	7 %	26,5 %	26,5%	0
Jazzmusik	33,5 %	26,5 %	20 %	20 %		0
Folkmusik, visor mm	33,5 %	26,5 %	6,5 %	33,5 %		0
Klassisk musik	26,5%	13,5 %	13,5 %	6,5%	6,5 %	33,5 %
R & B		6,5 %	13,5%	33,5 %	46,5 %	0
Hip-hop			33,5 %	26,5 %	40 %	0

Man kan se att jazz och folkmusik inte intresserar pojkar i jämförelse med flickor som hade visat svagt intresse för de genrererna. Det finns nästan jämnt intresse för klassisk musik hos båda könen och ganska lika stort intresse för rock- och popmusik. R & B lockar både pojkar och flickor med kanske lite övertag hos flickor men intresse för hip hop är ganska jämnt. Det som är positivt att både flickor och pojkar gillar rock- och popmusik. Man kan notera att några elever hade understrukt ordet rockmusik eller skrivit sina kommentarer på enkät att de gillar just rockmusik. Det tyder på att de är helt övertygade i sitt val och mer sugna på att spela.

Mer än hälften (55 %) av alla elever som svarade på enkäten hade föräldrar som var födda utanför Norden. Utifrån de uppgifter som eleverna lämnat om föräldrarnas yrke har jag delat dem i fyra kategorier: grundutbildning, gymnasieutbildning, högre utbildning och de som inte har någon utbildning alls. Resultatet visar att 22 % av eleverna kommer från familj där föräldrar har grundutbildning, 32,5 % från familj där föräldrar har gymnasieutbildning och 25 % från familj med högutbildade föräldrar. Det är endast 2 % som har inte någon yrkesarbetande förälder. Andelen elever från arbetsmiljö är underrepresenterade mot andelen elever från familj med högre utbildning som är överrepresenterade. Brännström och Wiklund (1995) noterar i sin undersökning att det finns ett starkt samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och barnens deltagande i kommunala musikskolan.

Nylöf och Entelius- Melin (1996), enligt Maria Karlsson (2002), ser olikheter i kulturellt kapital i olika familjer där den andel individer som utövar musik varierar mellan olika sociala skikt. Undersökningar visade att det förekommer spel på musikinstrument hos 26 % av de intervjuade med eftergymnasial utbildning, mot enbart 6 % av de intervjuade med förgymnasial utbildning. Man kan se tydliga skillnader i musikbetyg i årskurs 9 och antal år som elever bedrivit sina musikstudier, när de började med instrument utövande och kunskap att läsa noter. Det är intressant att alla elever från medelklass har bättre slutbetyg i musik (MVG, VG). Nästan alla elever hade ett antal år musikstudier innan de började på gymnasiet. Föräldrarnas engagemang är mycket viktig i barnens musikaliska utveckling och deras stöd sätter spår i barnens val om fortsatta musikstudier på gymnasiet. I min undersökningsgrupp har 90 % av eleverna föräldrar som är intresserade av musik. De flesta av föräldrarna sjunger och lyssnar på musik och av dem är bara 5 % som arbetar yrkesmässigt med musik.

6.2. Elevernas studiegång och musicerandet

Det var inte många elever som hade spelat eller sjungit regelbundet innan gymnasiet. För det mesta var det flickor som deltagit i kör (40 %) eller spelat hemma (32 %). Det var bara 16 % av flickorna som deltagit i annan slags ensemble eller rock/popgrupp. Pojkarna halkar efter och av dem som spelat hemma var det 20 %. Det var bara 13,5 % av dem som hade sjungit i kör och bara 6,5 % av dem som spelat eller sjungit i rock/popgrupp.

Tabell 6.3. Elever som hade spelat eller sjungit regelbundet innan gymnasiet. n=40.

Pojkar-15, flickor -25.

Form av musikutövande	Pojkar	Flickor	Totalt	Inget musikutövande
I pop- eller rockgrupp	6,5 %	4 %	10,5%	89,5 %
I annan slags ensemble eller orkester	6,5 %	16 %	22,5 %	87,5 %
Körsång	13,5 %	40 %	53,5 %	46,5 %
Spelade hemma	20 %	32 %	52 %	48 %

Det finns ett tydligt samband mellan musikutövande och studier eftersom en stor del av eleverna hade haft ett aktiv intresse sedan de var barn. Enligt mina undersökningar som jag hade gjort börjar barnen spela något instrument innan gymnasiet. Många barn studerar i kommunala musikskolorna och vissa barn tar privata lektioner. När de kommer till gymnasiet kan många av dem redan läsa noter och spela något instrument. Det är exakt hälften 50 % av elever som ingår i min undersökningsgrupp kan läsa noter, 28 % av dem kan grunden inom gehörs- och musikleära. Mindre än hälften av eleverna 35 % kan använda musikprogram på data. Eleverna väljer ofta populära instrument som piano, gitarr och trummor men det finns de som spelar blockflöjt, tvärflöjt, harpa, klarinett, synt, munspel och till och med en såg. Det vanligaste formen av musikutövande är körsång och det är huvudsakligen flickor som väljer och deltar i kören eller kyrkligt verksamhet. Pojkar spelar för det mesta hemma eller sysslar med datorer och de som lär sig spela gitarr eller elgitarr brukar spela i rockband i ett par år innan de har börjat på gymnasiet. Deltagande i rock/popgrupp är betydligt vanligaste bland pojkar än flickor men i min undersökningsgrupp är det nästan exakt jämnt. (se tabell 6.3.)

Elever som spelat eller sjungit hade angett att de utövat musik under många år. De började utöva musik vid 6- 8 års ålder och högsta antal år av musicerandet är från 10 till 13år. Det lägsta antal år är 3 år. De flesta elever 75 % hade spelat två eller flera instrument före gymnasiet. Vissa elever hade angivit att de spelat 5 eller 8 instrument. Man kan notera att det är elever till föräldrar som arbetar yrkesmässigt med musik eller musikengagerade. Om man tittar närmare på val av instrument kan man se att 18 % av pojkar spelar piano medan andelen av flickor som spelar piano är något större 28 %. Akustisk gitarr spelar både flickor (28 %) och pojkar (12,5 %). Trummorna är favoriter hos båda könen. Här har flickor (25 %) lite övertag mot pojkar (20 %). Det är intressant att flickor 10 % angett att de spelar elbas medan ingen av pojkar har gjort det. Det är jämn fördelning av elever som spelar elgitarr (5 %) men i övriga instrument är flickorna mer representerade.

I tidigare undersökningar som hade gjorts av Bjurström och Wennhall (1991), enligt Karlsson (2002), kan man se att 20 % flickor respektive 10 % pojkar sjöng 20 % bland båda könen spelade något instrument. De rapporterar också att 63 % av flickorna och 54 % av pojkarna angett att de under sin uppväxt utövat musik, men senare slutat. Det är alltså generella undersökningar som varierar från skola till skolan. Det finns gymnasier som är musikinriktade och där det finns elever som har studerat på kommunala musikskolor innan de har börjat på gymnasiet. Det finns ett tydligt samband mellan frivilliga studier och musikutövandet. Bland flickor är det många som bedrivit någon form av frivilliga studier före gymnasiet och det är ganska stor andel (54 %) bland alla elever. 60 % av alla elever angivit att de kan läsa noter och av dem är flickor 40 % och pojkar 20 %. Det är en fördel om man kan läsa noter före gymnasiet och kunskap i musikleära är ofta kopplas till instrument vilka elever spelade före gymnasiet.

Skillnaden mellan pojkar och flickor kan förklaras med skillnader i instrumentanvändning. Bland pojkar finns det många som utövar musik i rock- och popgrupp i flera år utan att bedriva sina studier. De flesta har gitarr eller slagsverk som huvudinstrument. Flickorna är mer flitiga än pojkar som har kanske mer strävan att vara oberoende. Vissa utländska forskare påpekar att noterad musik dominerar all instrumentalundervisning. Priest (1989), Chappel (1999), Hultberg (2000) samt McPherson och Gabrielsson (2002), enligt Karlsson (2002), är mot ensidig inriktning på noterad musik. Det finns en tendens i den svenska musikundervisningen och hos musiklejare att inte inrikta sig på att elever ska lära sig läsa noter utan att elever börjar lära sig noter och fördjupa sina kunskaper i allmän musikleära bara på gymnasienivån. Det beror förmodligen på utbildningstraditioner som bottenar i den normativa estetiska synen på musikundervisning där man sätter värde på musikaliska kunskaper och färdigheter. Skolverket anser att notläsning på en enkel nivå är grundläggande färdighet i spel respektive sång, och att självständig instudering av både med hjälp av noter och med hjälp av gehör är viktiga inslag i undervisningen. (Skolverket.2008: e)

De flesta av eleverna lyssnar på R & B musik och många av dem lyssnar på hip hop. Pop och rockmusiken hamnar på tredje plats. Den lägsta poängen fick folkmusik och visor följt av jazzmusiken. Nästan hälften av eleverna (56 %, respektive 53 %) lyssnar mycket sällan på folkmusik och 48 % av dem lyssnar mycket sällan på jazz. Bland flickorna som dominerar starkt över pojkarna lyssnar hela 64 % på R & B och 48 % på hip hop. Bland pojkarna lyssnar

80 % på R & B och nästan med samma siffror 73,5 % på hip hop. Flickorna lyssnar något mindre på pop och rockmusik (44 %) medan pojkarna är 46 % som lyssnar på rock- och popmusik. I tabell 6.4 och tabell 6.5 kan man se skillnaden mellan flickornas och pojkarnas lyssnande på musik där flickorna lyssnar mer blandad musik än vad pojkarna gör.

Tabell 6.4. Flickornas lyssnande på musik. n-25.

Genrer	Mycket sällan	Ganska lite	Varken mycket eller lite	Ganska mycket	Väldigt mycket
Pop och rockmusik	36 %	12 %	8 %	4 %	40 %
Jazz	48 %	20 %	12 %	8 %	12 %
Folkmusik och visor	56 %	20 %	12 %	4 %	8 %
Klassisk musik	44 %	24 %	20 %	4 %	8 %
R & B	16 %	8 %	12 %	16 %	48 %
Hip Hop	20 %	8 %	24 %	16 %	32 %

Tabell 6.5. Pojkarnas lyssnande på musik. n-15.

Genrer	Mycket sällan	Ganska lite	Varken mycket eller lite	Ganska mycket	Väldigt mycket
Pop och rockmusik	20 %	26,5 %	7 %	26,5 %	20 %
Jazz	33,5%	40 %	13,5 %	13 %	
Folkmusik och visor	53 %	13,5 %	20 %	13.5 %	
Klassisk musik	46 %	20 %	14 %	20 %	
R & B			20 %	40 %	40 %
Hip Hop			26,5 %	33,5 %	40 %

Det är positivt tycker jag att både flickor och pojkar lyssnar på blandad musik. Det kan innebära att eleverna stimuleras att tränga djupare in i musikens olika former och analysera musikens innehåll, texter, musikaliska uttryck, rytmer, ackord, sound, melodier och olika instrument. Eleverna kan tränas att reflektera musikens innebörd och tolka musikens karaktär. Det ger eleverna förståelse om olika konstnärliga och estetiska värden.

6.3. Musikundervisningens innehåll och elevernas framtidsplaner

I Skolverkets utvärdering av estetiska programmet (Skolverket, 1999b) berörs musikundervisningens innehåll i gymnasieskolan som syftar till att försöka kartlägga musikundervisningens sociala och kulturella faktorer och vilken betydelse har dess sammanhang för elevernas kunskapsutveckling i musik. De olika faktorer som spelar in för musikundervisningen utformas av musklärare. En av de faktorer är tiden som påverkar undervisningen på så sätt att läraren måste prioritera vad som ska läras ut. Mindre tid för undervisningen betyder att det blir mindre tid för musicerande och musikskapande. En annan faktor är olika förutsättningar som t ex elevernas musikaliska bakgrund och musikutrustningen.

Man kan urskilja tre huvudsakliga moment i musikundervisningen: Musikteori, musikhistoria och musicerandet. Vissa musklärare satsar mer på musikteori med syfte att eleverna ska prestera bättre i musicerandet. Andra lärare väljer att satsa mer på musikhistoria eftersom de anser att elevernas kunskapsnivå är ganska låg och att det inte finns mycket tid för det. Musikskapande verksamhet förekommer sällan och detta beror på musklärares vilja och förmåga. Många elever (35 %) uppger att de kan använda musikprogram på dator och det betyder att musklärare måste kunna hantera musikprogram och kunna själva skapa musik med hjälp av instrument och data för att bedriva sådant verksamhet.

I frågan om hur mycket tid ägnar elever åt musikstudierna på sin fritid var det 35 % av alla elever som svarade på frågan. Av de är 37,5 % som ägnar mer än 1 timme för hemuppgifter och självstudier. Här som är väntat dominerar flickorna och 10 % av dem ägnar från 7 till 10 timmar i veckan för både självstudier och hemuppgifter. En fjärde del (25 %) av alla elever ägnar mindre än 1 timme för hemuppgifter och självstudier men (42 %) av alla elever ägnar exakt 1 timme för hemuppgifter och självstudier.

I frågan om arbetsformer tyckte många elever att det var lagom övningar/repetitioner på lektionen. Det var 60 % av flickorna som tyckte att det var för lite lektioner med musikdatorer. Det var nästan en tredje del av alla elever som tyckte att de jobbar lite med tema - projektarbete och 53,5 % av eleverna tyckte att det var för lite framträdanden inför publik eller inför klassen. Flickor och pojkar skiljer sig inte särskild mycket från varandra i när det gäller alla alternativ och deras svar är ganska jämnt fast flickor är mer intresserade av tema och projektarbete än pojkar.

Tabell 6.6. Vad tycker flickorna om arbetsformer? n-25.

	För få		Lagom		För många	
	1	2	3	4	5	
Övningar/repetitioner?	4 %	24 %	64 %	8 %		
Tema- och projektarbeten?	28 %	28 %	32 %	4 %	8 %	
Framföranden inför publik utanför klassen?	20 %	24 %	44 %	4 %	8 %	
Lektioner med musikdatorer?	60 %	20 %	16 %	4 %		

Tabell 6. 7. Vad tycker pojkarna om arbetsformer? n-15.

	För få		Lagom		För många	
	1	2	3	4	5	
Övningar/repetitioner?	13,5 %	13 %	53,5 %	20 %		
Tema- och projektarbeten?	6 %	27,5 %	46,5 %	20 %		
Framföranden inför publik utanför klassen?	33,5 %	26 %	13,5 %	13,5 %	13,5 %	
Lektioner med musikdatorer?	53,5 %	20 %	20 %	6,5 %		

Nästan en tredje del av flickorna (28 %) gillade den repertoar som de använd på musiklektioner mot pojkar (12,5 %) som var också nöjda med repertoaren. Det var lika många (5 %) av både flickor och pojkar som inte tyckte om den repertoar som användes på lektionerna. 7,5 % av flickorna och 5 % av pojkarna var nöjda med repertoaren. I en skala från 1 till 5 hade 27,5 % av alla elever markerat siffra 3. Siffror 1 och 2 markerades mycket jämnt (5 %) av både flickor och pojkar och det var bara 7,5 % av flickorna och 5 % av pojkarna som markerat siffra 5. Det betyder att eleverna inte är helt nöjda med repertoaren som de använt på lektionerna. Resultatet visar att elever vill lägga mer tid på övningar och

repetitioner (58 %). Många av eleverna (25 %) tycker att det är för få framföranden inför publik.

Det är intressant att få veta om vilken genre av musik vill elever spela på lektionerna. Undersökning visar att mer än hälften av alla elever (56 % av flickor och 60 % av pojkar) vill spela pop- och rockmusik ofta eller alltid. De flesta av elever, 68 % av flickor och hela 87 % av pojkar vill spela och sjunga R & B och mer än hälften av alla elever vill spela och sjunga Hip Hop. Samtidigt kan man konstatera att så många som 32 % av flickorna vill spela sällan pop och rockmusik och 12 % av dem vill aldrig spela den genre. I tabell 6.8 och tabell 6.9 kan man se skillnaden mellan flickor och pojkar i sina val av musikgenre. Flickorna är mer intresserade av popmusik, rockmusik och R & B medan pojkarna har lika stort intresse för att spela både R & B och Hip Hop.

Tabell 6.8. Flickornas intresse för spelande av musikgenrer på lektionerna. n - 25.

Genre	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid/nästan alltid
Pop, rock mm	12 %	32 %	20 %	36 %
Folkmusik, visor mm	56 %	28 %	4 %	12 %
Jazz	48 %	20 %	16 %	16 %
Klassisk musik	40 %	32 %	16 %	12 %
R & B	20 %	12 %	20 %	48 %
Hip-hop	28 %	20 %	24 %	28 %

Tabell 6.9. Pojkarnas intresse för spelande av musikgenrer. n-15.

Genre	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid/nästan alltid
Pop, rock mm	20 %	20 %	33,5 %	26,5 %
Folkmusik, visor mm	46 %	34 %	13,5 %	6,5 %
Jazz	40 %	46 %	7,5 %	6,5 %
Klassisk musik	53 %	34 %	6,5 %	6,5 %
R & B		13,5 %	33,5 %	53 %
Hip-hop		13,5 %	33,5 %	53 %

De flesta av elever (82,5 %) uppger att de ska studera vidare och har valt ett annat yrke och bara 7,5 % tänker arbete i ett musikaliskt yrke. En tredje del av elever (30,5 %) uppger att pop och rockmusik har stor eller mycket stor betydelse i deras musikutveckling. En tredje del (32,5 %) av alla elever tycker att rock- och popmusik har ganska lite eller väldigt lite betydelse för deras musikaliska utveckling. Det är bara flickor (10 %) som uppger att de tänker arbeta yrkesmässigt med musik och 20 % av flickor tänker arbeta inom ett annat yrke men spela mycket musik på fritiden. Det är 10 % av pojkarna som tänker arbeta inom ett annat yrke men spela mycket musik på fritiden. För så mycket som 60 % av alla elever ska musiken inte spela någon stor roll. I frågan 35, om i vilken utsträckning kunde elever påverka undervisningen svarade elever mycket blandad. Resultatet ska studeras bättre med hjälp av en tabell där elevernas svar placerades i en skala från 1 till 5.

Tabell 6.10. I vilken utsträckning har elever kunnat påverka? (1- inte alls, 5- i hög grad). n-40

	1	2	3	4	5	bortfall
Undervisningens mål	25 %	15 %	25 %	10 %		25 %
Vilka läroböcker som används	42,5 %	22,5 %	18 %			17 %
Hur undervisningen lagts upp	32,5 %	10 %	27,5 %	5 %	5 %	20 %
Hur du arbetar på lektionerna	25 %	10 %	25 %	12,5 %	5 %	22,5 %
Hur mycket läxor och prov du fått	30 %	18 %	20 %	10 %		22 %
Vilken repertoar du använt	37,5 %	15 %	22,5 %	5 %		20 %
Fördelning av arbetsuppgifter mellan elever	35 %	10 %	30 %		2,5 %	22,5 %
Storlek på klasser och grupperna	40 %	5 %	22,5 %	10 %		22,5 %

Det första som uppmärksammas direkt är vilka läroböcker som används. (42,5 %) av alla elever uppger att de inte kunde påverka på vilka böcker som används. Det är egentligen så att lärare måste själv välja och bestämma med elever om vilka böcker de ska använda som läromedel på lektionerna. Det är i alla fall 30 % av elever som svarat att de kunde påverka vilken repertoar de använt på lektionerna men 40 % av svarat att de inte kunde göra det. En tredje del av alla elever ansåg att de inte kunde påverka, i princip alla av kategorierna. Utifrån resultatet kan man räkna ut att det är ungefär 10 % av elever som är aktiva på lektionerna.

**Nedan i tabell 6.11, följer påståenden om musikutbildningen som helhet. (1- stämmer inte alls, 5- stämmer helt och hållet).

Tabell 6.11. Hur stämmer påståenden om musikutbildningen som helhet? n-40.

	1	2	3	4	5	bortfall
Vi har kunnat utveckla kreativitet och skapa egen musik	10 %	10 %	27,5%	20%	5%	27,5%
Vi har haft nära kontakt med musiklärare	2,5%	12,5%	20 %	22,5%	18%	24,5%
Vi har ofta samarbetat med andra ämnen och genrer	25 %	12,5%	27,5%	2,5 %	7,5%	25%
Vi har fått inblick i andra ämnen och genrer	15 %	20 %	30 %	5 %	7,5%	22,5%
Vi har lärt oss arbeta självständigt och skaffa kunskaper på egen hand	10 %	20 %	30 %	7,5 %	5 %	27,5%
Vi har haft kontakt med musiklivet utanför skolan, t ex med musiker	20 %	15 %	18 %	5 %	15 %	27%
Vi har fått insikt i många yrken där musiken spelar stor roll	27,5%	18 %	20 %	2,5 %	5 %	27%

Det var ungefär tredje del av alla elever som valde att inte svara på de påståendena. Resultatet visar att nästan hälften av elever (42,5 %) har fått inblick i andra ämnen och genrer samt de lärt sig att arbeta självständigt och skaffa kunskaper på egen hand. Det är samma antal av elever (42,5 %) som utvecklar sin kreativitet och kan skapa egen musik. Det är många av elever som tycker att repertoar har gett dem erfarenhet av olika gener. En tredje del av elever tror att de har fått kontakt med musiklivet utanför skolan.

I frågan om vilket slutbetyg förväntar sig elever att få kan man se att många elever förväntar sig MVG i slutbetyg i gymnasiet. Det var ingen som fått IG i slutbetyg i grundskolan och därför jag utgår från betyg G i en tabell som omfattar både slutbetyg i grundskolan och förväntat slutbetyg i gymnasiet.

Tabell 6.12. Elevernas slutbetyg i grundskolan och förväntat slutbetyg i gymnasiet. n-40.

Slutbetyg i grundskolan och förväntat slutbetyg i gymnasiet	G	VG	MVG	bortfall
Vilket betyg fick elever i årskurs 9 i grundskolan?	18 %	42,5 %	37,5 %	2 %
Vilket slutbetyg borde eleverna få?	10 %	50 %	40 %	0

Sammanfattningsvis kan man avsluta resultatbeskrivning med att summera all information om elevernas bakgrund, studiegång och musicerandet och konstatera att frågorna ställdes helt generellt och att de ger framförallt grundföreställning om elevernas musik kunskaper, deras intresse av musik och musicerandet. Det kan ge en bra bild av elevernas vilja att arbeta på

lektionerna, deras önskemål och deras potential. På så sätt kan lärare organisera sina lektioner för att främja just elevernas musikaliska utveckling och slutligen uppnå både ett bra resultat i elevernas slutbetyg och en bra nivå på deras musicerande.

7. Diskussion

I detta avsnitt kommer jag att diskutera resultat utifrån mina forskningsfrågor. Jag kommer också att diskutera undersökningsmetod och genomförande. Med min passion för ämne har jag valt att använda en kvantitativ undersökningsmetod eftersom karaktären hos mina frågor kräver bredare undersökningsområde. Därför valde jag en enkätundersökning som i motsats till intervjuer skulle ge mig mer information.

För att slippa ett stort bortfall i resultatet har jag valt att inte skicka enkäter till elever och vänta på svar utan att genomföra undersökningen direkt i klassrummet. Det var inte lätt att hitta musiklärare som var villiga att erbjuda en del av sin lektionstid och låta sina elever att svara på frågorna. Jag tror att enkätstudiens informanter uppfyller det kriterium som jag ställde på de frågorna i undersökningen. Det faktum att elever var obekanta för mig tror jag inte spelade så stor roll och jag tror att utformandet av enkäten var korrekt och tydligt. I enkäten ställdes frågorna för att undvika missvisande resultat och det lämnades utrymme för att eleverna själva skulle uttrycka sina åsikter och deras kommentarer om ämnet.

Syftet med undersökningen var att ta reda om betydelsen av musicerandet på gymnasiet estetiska program och få information om elevernas syn på musikundervisningen, musikgenrer och musicerandet. Utifrån resultat kan man se skillnader mellan könen och deras olika ställning i olika frågeställningar. Det första som man kan konstatera är att könsfördelningen är ganska ojämn i jämförelse med undersökningen från läsåret 1998 då könsfördelningen var ganska jämn, flickor 51 % mot pojkar 53 %. En del av eleverna har studerat musik på kommunala musikskolan eller utövat musik i en musikcirkel.

Det är mer pojkar än flickor som kommer till musikgrenen som självlärda personer med bakgrund där de utövat musik oftast i rock- och popband eller självlärda med hjälp av musikprogram för dator. Det betyder att det finns skillnader mellan pojkarnas och flickornas förkunskaper i musik. Elevernas föräldrar är ofta själva musikaliskt aktiva och det kan förklara att deras musikutövande eller dragning till musik leder till att de har utvecklat ett musikintresse hos sina barn i tidig ålder. Det är föräldrarnas engagemang och stöd för sitt barns musikaliska utveckling som leder till att elever väljer gymnasiet musikgren. I min undersökningsgrupp var det 90 % av föräldrar som lyssnat aktivt på musik, 48 % av dem

sjungit gärna på egen hand, ungefär 30 % sjungit i kör eller sånggrupp och 5 % arbetade yrkesmässigt med musik.

Det är många av elever som har bedrivit sina frivilliga studier före gymnasiet. En stor andel (60 %) av elever kan läsa noter och det är positivt besked eftersom förkunskapsnivån är mycket viktigt i elevernas fortsatta studier. Enligt styrdokumentet för det estetiska programmet (Skolverket, 1996), ges det utrymme för antagning av inträdesprov och många gymnasieskolor tillämpar det som ett kriterium för antagning fast alltid med hjälp av avgångsbetyg från grundskolan. Inträdesprov i form av provspelningar och andra former kan säkerligen förbättra bedömningen av elevernas förkunskaper.

Det som framgår från min undersökning är att 82 % av elever ska arbeta inom annat område men de vill utveckla sig musikaliskt. Det är bara 7,5 % av elever som vill arbeta i ett musikaliskt yrke. I jämförelse med tidigare undersökningar där nästan hälften av elever ville arbeta yrkesmässigt med musik (Karlsson, 2002). Man kan märka att det har blivit en stor skillnad i elevernas framtidsplaner och att en påtagligt mindre del av elever som siktar mot en musikalisk karriär. Det kan bero på att det är svårt att hitta jobb för musiker och musiklärare. Vissa elever som studerar t ex på Musikhögskolan hoppar av musiklejarutbildning och meddelar att utbildningen inte motsvarar deras förväntningar. (Fotnoten, nr. 4, 2008).

Många av elever har spelat och sjungit innan gymnasiet i många år och det är många av dem som har gjort framträdanden inför publik. Detta kan vara med instrument som elever har utövat i sina studier och skolans arrangemang vid t ex skolavslutning eller Lucia. De flesta av elever har spelat två eller fler instrument men piano och sång används i en högre grad än andra instrument. Många elever uppger att de utövat ett eller flera instrument före gymnasiet utan att ta några kurser på instrumentundervisning. I kursplanen för estetiska programmet (Skolverket, 1996) anges att kursen ska vara inriktat mot flera genrer som betyder att eleverna ska ha bredare musikutövande under gymnasieåren än vad de haft tidigare. Det framgår av elevernas kommentarer att det är positivt att lära sig olika genrer. De elever som deltog i ensemblespel eller kör har i princip bredare genreutövande än t ex elever som spelat i rock- och popband.

Det är anmärkningsvärt att många elever bedriver privatstudier i musik parallellt med gymnasiets musikutbildning. Orsaken kan vara otillräckliga instrumentstudier på gymnasiet

eller att elever inte får undervisning på önskat instrument eller önskad specialinriktning. Men i övrigt är de flesta elever nöjda med musikutbildning och 55 % av elever uppger att musikundervisningen på estetiska programmet har varit som de väntat sig. En tredje del av elever (25 %) uppger att musikutbildningen har varit bättre än de väntat sig. 10 % har uppgett att musikutbildningen har varit mycket bättre än de väntat sig och bara 2,5 % tycker att det har varit en besvikelse.

Efter en presentation av olika inriktningar inom pedagogiska och didaktiska forskningen som det var beskrivet i litteratur delen kan man konstatera att det finns likheter men det finns också olikheter i vissa avseenden. Konstruktivismen fokuserar sig på hur människor konstruerar en bild av verkligheten och hur denna bild kan förändras. Den sociokulturella inriktningen koncentrerar sig på människans sociala omgivning och vad språket och den mänskliga kommunikationen innebär för lärandet. Konstruktivismen intresserar sig främst på enskilde eleven. För klassrumsundervisning ska lärare skapa en miljö där eleverna själva kan experimentera och läraren stödjer och uppmuntrar elevens självständiga initiativ. I det sociokulturella lärandet betraktas lärare som handledare och eleverna som lärjungar. Skolmiljö spelar också stor roll för att eleverna utvecklas i kommunikation med sina kamrater, lärare och samhället.

Med bakgrund av läroplanens allmänna mål ska undervisningen utveckla elevernas förmåga och vilja att ta ett personligt ansvar för sina studieresultat och att eleverna ska kunna utöva inflytande på undervisning. Man kan konstatera att 47 % av elever tycker att de kan påverka sitt presterande på lektionerna, 10 % av elever tycker att de kan påverka undervisningens mål och hur undervisningen har lagts upp. Det är mer än hälften av elever (52,5 %) tycker att de inte kan påverka val av den repertoar som de använt på lektionerna. Det betyder att eleverna inte har möjlighet att kunna utöva inflytande på undervisningen i stort sett. Det är lärare som planerar lektionerna, väljer vilken repertoar som ska användas på lektionerna och det är läraren själv som fördelar arbetsuppgifter mellan elever.

Elevernas studieresultat visar att 90 % av elever hade bra betyg innan gymnasiet och samma antal elever som förväntar sig ett bra slutbetyg i gymnasiet. Man kan konstatera att de som hade VG i grundskolan önskade sig att få VG också i gymnasiet och de som hade MVG i grundskolan förväntade sig samma betyg i gymnasiet. Det finns skillnader i elevernas

betygsförväntningar. Det finns en tendens bland elever att ju högre nivå av musikskaper desto högre nivå av förväntningar på betyg. Det finns många elever som lägger mycket tid på musikstudier utanför skoltid och det. Det är ungefär 40 % av elever som lägger mer än en timme för självstudier.

Man kan också markera att alla flickor ägnar mer än 7 timmar i veckan i genomsnitt åt självstudier och ungefär 10 % av flickor som ägnar mer än 15 timmar i veckan åt musikutövande. De elever som vill arbeta inom musikycke övar betydligt mer än övriga och lägger från 7 till 8 timmar varje dag åt musikutövandet. Tiden för musikutövandet varierar beroende på elevernas huvudinstrument. Man kan märka att sambandet mellan tid för övning och förväntat betyg varierar mellan instrumentgrupper.

Archer (1992) och Hill och Lynch (1982) påstår enligt Karlsson (2002), att det finns skillnader i vilka instrumentgrupper som förekommer bland flickor och pojkar. Det har visat sig att mindre barn har en tydlig strävan att undvika aktiviteter som upplevs tillhöra det motsatta könen. Deras resultat visar tydliga skillnader i instrumentanvändning bland flickor och pojkar. Flickor dominerar starkt i sång och piano, träblås och stråkinstrument medan pojkar koncentrerar sig mer på rockinstrument. I min undersökningsgrupp är det fler flickor än pojkar som spelar rockinstrument. Det visar sig att genusskillnader inte är utjämnas på gymnasiet utan kontrasteras ytterligare.

Resultatet visar också skillnader i genreintresse hos elever. Bredden i genreintresse är större bland flickor än bland pojkar. Det beror nog på att flickor har längre utbildningstid på kommunala musikskolan eller musikcirkel. Det är intressant nog att majoriteten av alla elever lyssnar mest på R & B genre och de flesta av dem vill spela och sjunga R & B låtar.

Rock- och popmusik delar andra plats med hip hop i min undersökningsgrupp. Man ska konstatera att lärare måste välja låtar med viss svårighetsgrad för att å första sidan tillfredställa elevernas intresse i val av låtar och å andra sidan samtidigt kunna spela materialet själv och lära ut den till elever. Här vill jag notera att det är svårt att spela R & B låtar på grund av dess svårighetsgrad eftersom rytm är ofta synkoperad och man ska kunna spela och använda synthesizer och keyboard. Även om eleverna kan sjunga melodin är det svårt att spela instrument eftersom det krävs ganska hög nivå av musikaliska kunskaper. Som bekräftelse på detta finns ett bra exempel i tv programmet *Idol* där ingen av deltagare som vågade satsa på R & B låtar vid audition. Även de bästa tio sångare som var kvar i tävlingen

hade aldrig sjungit t ex R. Kelly, Usher, Chris Brown, Beyoncé eller Acon eftersom deras låtar är ganska svåra att sjunga och spela. Det var bara en sångerska som vågade sjunga R & B låt *Don't stop the musik* av R & B stjärna Rihanna. Men hennes version var mycket fattig och hennes uppträdande var mycket blekt och därför åkte hon ur tävlingen. Dessutom använder R & B artister modern teknik för röster och instrument som saknas i vanlig musiksals.

Det som passar för ensemblespel är rock och popmusik men även här kan man vara noga för att välja låtarna med omsorg. Man kan börja med enkla låtar på tre-fyra ackord för att eleverna ska kunna hinna byta ackord medan de spelar. Ett bra exempel på sådana låtar är *That's alright mama* av Elvis Presley eller *Baby I can hold you* av Tracy Chapman. Det finns även låtar på tre ackord som svåra att spela. Till exempel *Good bye T' Jane* av Slade eller *Sommer of 69* av Bryan Adams har en viss svårighetsgrad som kräver några års erfarenhet av spelning på instrument även om låtar går på tre- fyra ackord.

Enligt det sociokulturella lärandet (Claesson, 2007) ska läraren skapa en miljö där eleverna själva kan experimentera där läraren stödjer och uppmuntrar elevens självständiga initiativ. För att undervisningen ska vara effektiv måste läraren ta hänsyn till elevernas behov, beteenden och känslor. Läraren vinner mycket på att utnyttja elevernas potential och utgå från deras kunskapsnivå. Eftersom lärare jobbar huvudsakligen med ensemblegrupper krävs det av lärare inte bara musikaliska kompetens utan även förståelse och kunskaper om gruppens psykologiska mekanismer i form av roller, grupprocesser och arbetsinsatser.

Om man ska koppla de teorier till praktiken som är presenterade i litteratur vill jag poängtera att det är mycket viktigt för musiklejare vilka teorier som lärare använder i sin undervisning. Musiklejares ställning i didaktiska och filosofiska frågor, lejares syn på konst, världen, natur, miljö och samhälle kan förmodligen avgöra vilken inriktning undervisningen kan ta. Man kan koppla John Deweys (1999) progressivism eftersom han betonar vikten av att elever ska ha möjlighet att undersöka och handla själva. Han menar att människor skapar mening genom att engagera sig i sociala aktiviteter. Det påstående passar väl till musikundervisningen eftersom det behövs en mening i vad eleverna ska göra och deras engagemang är nödvändig i deras aktiviteter. De andra teorier som man använder i musikundervisning är t ex "jigsaw method" eller "reciprocal teaching". I "reciprocal teaching" för musiklejare en dialog med elever i tur och ordning. I "jigsaw method" används flitigt på musiklektionerna där eleverna får i uppgift

att förbereda en låt för till en konsert och på så sätt ansvarar de för en del av sitt arbete. Efteråt delar eleverna med sina erfarenheter med sina klasskamrater i form av uppträdande på en konsert. Efter uppträdande får eleverna reflektera, diskutera och dela med sig av sina erfarenheter.

Musiklärares musiksmak kan påverka avsevärt elevernas attityd till lektioner och i stort sett till själva musicerandet. För den musiklärare som har huvudinstrument t ex sång är det svårt att lära ut rocklåtar med elgitarrspel och därför finns det en risk att eleverna tappar intresse för musiklektioner och väljer istället drama, bild eller idrott på gymnasiets estetiska program.

Sammanfattningsvis vill jag säga att musicerandet inte är lätt process och att man måste ta hänsyn till många aspekter. En viktig aspekt är gruppens psykologiska klimat. Leif Johansson (2005) poängterar och lägger vikten på ledarskap i mindre musikgrupper och hur viktig just dessa processer är utifrån ensembleledarens roll och arbetssituation i den lilla gruppen.

Förslag till ytterligare forskning

Det finns ett svårt moment i musikundervisningen och det är repertoar. Många musiklärare säger att det är svårt att hitta de rätta låtarna och att planeringsarbete tar jätte mycket tid för att skaffa en gedigen repertoar. Jag var själv vittne till en episod där eleverna fick i uppgift att välja och hitta låtar som de skulle spela på skolavslutningen. De fick välja bland de sju böcker *Rock och popmusik* som var avsedda för undervisningen i skolan. Men eleverna hittade ingenting som de gillade och ville jobba med och istället kom läraren med ett förslag och de valde en låt som inte fanns med i böckerna. Därför är det mycket intressant att undersöka just om vilken repertoar musiklärare använder i musikundervisning och hur musiklärare arbetar med genbredd i musikundervisningen. Det kan man göra genom att intervjua både musiklärare och elever men även att observera musikundervisningen under en tid.

Referenser

Amundson, Norman E. (1989). *Employment groups: The Counselling Connection*. Univerisy of Colombia, 1989.

Archer.J. (1992). *Childhood gender roles: Social context and organisation*. I: H.

Bjurström, E, & Wennhall, J, 1991, *Ungdomar och musik*, I Årsbok om ungdom 1991. Stockholm: Statens ungdomsråd.

Bo Johansson, Per Olov Svedner 2001, *Examensarbetet i lärarutbildningen*, (Undersökningsmetoder och språklig utformning), ISBN 91–89040-8. Författarna och Kunskapsförlaget 2001.

Bourdieu, P: (1991). *Kultur och kritik*, Göteborg: Daidalos.

Brown, S., Kysilka, M., Warner, M. 1989. *Applying Constructivist Theory to Multikultural Education content*. Kompf, M. &d, W. m. fl. (Red.) *Changing Research and Practice. Teacher's Professionalism Identities and Knowledge*. London: Farmer.

Chappel, S, (1999). *Developing the complete pianist: A study of the importance of a whole – brain approach to piano teaching*. British Journal of Musik Education. Vol. 16,p. 253 - 262.

Claesson, S, *Spår av teorier i praktiken*, Art. Nr: 8018. ISBN 97-91-44-04755-3, Upplaga 2:1 Silwa Claesson och Studentlitteratur 2002, 2007.

Dewey, J. (1999). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.

Granér, R. (1991). *Arbetsgruppen. Den professionella gruppens psykologi*. ISBN 91-44-32721-8. Rolf Granér och Studentlitteratur 1991. Lund.

Habermas, J. (1988) *Samhällsvetenskapligas logik*, Göteborg: Daidalos.

Hill, J. P. & Lynch, M. E. (1982). *The intensification of gender-related expectations during early adolescence*. I: J. Brooks-Gunn & A. C. Petersen, *Girls at Puberty: Biological and Psychological Perspectives*. New York och London: Plenum.

Hultberg, C., (2000). *The printed score as a mediator of musical meaning. Approaches to music notation in western tonal tradition*. (Studies in music and music education, nr2). Malmö: Malmö Academy of Music.

Johansson, L. (2005). *Ensembleledning, Ledarskap i mindre musikgrupper*, Art. nr 31859, ISBN 91-44-0267-6-0, Leif Johansson och Studentlitteratur, 2005.

Karlsson, M. (1997). *Musikundervisningen på det estetiska programmet*. Musikhögskolan i Malmö. Seminarieuppsats.

Karlsson, M. (2002). *Musikelever på gymnasiet estetiska program*, En studie av elevernas bakgrund, studiegång och motivation, ISSN 1404-6539, ISBN 91-628-5113-6. Media-Tryck, Lund, 2002.

Maehr, M. L. (1984). Meaning and motivation: Toward a theory of personal investment. I Ames, C & Ames, R. (red.). *Research on motivation in education*, vol 1. (s.115-144). San Diego : Academic Press

McPherson, G. E., & Gabrielsson, A. (2002). *From sound to sign*. I R. Parncutt & G.E. McPherson (red.), *The science and psychology of musical performance: Creative strategies for music teaching and learning*. Oxford: Oxford University Press.

Rousseau, J. -J. (1972). *Emil eller Om uppfostran*. Uppsala: Akademiska bokhandel.

Rovio-Johansson, A. (1999). *Being good at teaching. Exploring different ways of handling the same subject in higher education*. Göteborg Studies in Educational Sciences.

Runesson, U. (1999). *Variationens pedagogik. Skilda sätt att behandla ett matematiskt innehåll*. Göteborg Studies in Educational Sciences 129.

Lave, J. & Werner E. (1981). *Situated learning. Legitimate peripheral participation.*, New York: Vambrige University Press.

McPherson, G. E, (1996). *Five aspects of musial performanse and their correlates.* Bulletin of the Council for Reaserch in Music Education.

Marton, F. (2000). *Om lärande*, Lund: Studentlitteratur.

Nylöf, G. och Entelius- Melin, E. *Kulturbarometern (1994-1995)*, Statens Kulturråd.

Priest, P (1989). *Playing by ear: it's nature and appication to instrumental learning.* British Jornal of Musik Education. Vol. 6, 173 – 191.

Schultz W. (1958). *FIRO. A three- dimensional theory of interpersonal behavior.* New York. Rinehart & Co. C. Publ.

Skolverket, (1996). *Estetiska programmet. Programmål, kursplaner, betygskriterier och kommentarer.* Gy Vux 1994/96:5. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2008).

<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0809&infotyp=8&skolform=21&id=MU&extraId=>

Skolverket (2000).

Vygotskij, L. (1981). *Psykologi och dialektik*, Stockholm: P. A. Norstedt & Söner.

Elektroniska källor.

Wikipedia, <http://sv.wikipedia.org/wiki/Portal:Huvudsida>

Bilaga

Malmö Högskola, Lärarutbildningen 90p, Nikolai Zavgorodni
Elevenkät

1. Din bakgrund

1. Är du pojke eller flicka? flicka pojke

2. Vilken skola går du i? _____

3. Vilket var huvudskälet till att du valde det estetiska programmets musikgren? (Ange bara ett alternativ)

på grund av planer att egna mig yrkesmässigt åt musik

för att utveckla mig musikaliskt, utan att planera en yrkeskarriär inom musik

för att prova om musik är något för mig

annat skäl (ange vilket) _____

4. Var det någon som påverkade ditt val av gymnasieprogram och gren?

	Inte alls	Delvis	Helt och hållet
föräldrar	☐	☐	☐
musiklärare (på grundskolan eller kom. musikskola)	☐	☐	☐
andra vuxna (släktingar, andra lärare, Syo konsulent osv.)	☐	☐	☐
kompisar eller syskon	☐	☐	☐
Jag valde själv utan att någon påverkade mig	☐	☐	☐

5. Hur stort intresse har du för olika genrer?

	Mycket litet	Ganska litet	Varken stort el. litet	Ganska stort	Mycket stort
Pop och rockmusik	☐	☐	☐	☐	☐
Jazzmusik	☐	☐	☐	☐	☐
Folkmusik, visor mm	☐	☐	☐	☐	☐
Klassisk musik					
(inkl. nutida konstmusik)	☐	☐	☐	☐	☐
R & B	☐	☐	☐	☐	☐
Hip-hop	☐	☐	☐	☐	☐

6. Har du studerat musik innan du började på gymnasiet? (utöver ordinarie lektioner i grundskolan.)

	Ja	Nej	Om ja, antal år
Kommunal musikskola	☐	☐	_____
Privatlektioner i instrument och sång	☐	☐	_____
Kyrklig musikverksamhet	☐	☐	_____
Studiecirklar i musik	☐	☐	_____
Musik som tillvalsämne i grundskolan	☐	☐	_____

7. Hur gammal var du när du började ta lektioner i instrument (eller i sång)? _____ År

8. Vilket betyg fick du i årskurs 9 i grundskolan? _____

9. Hade du spelat eller sjungit regelbundet innan gymnasiet? (utöver musikstudier)

	Ja	Nej	Om ja: antal år
I pop- eller rockgrupp	☐	☐	_____
I annan slags ensemble eller orkester	☐	☐	_____
Körsång	☐	☐	_____
Spelade i hemmet	☐	☐	_____

10. Vilket var ditt huvudinstrument innan gymnasiet? (det instrument du spelade mest. Skilj mellan elgitarr/akustisk gitarr och kontrabas/elbas! Du kan också ange en sång.

11. Vilka andra instrument (inkl. sång) kunde du spela/sjunga innan gymnasiet?

12. Vad kunde du redan innan gymnasiet?

	Ja	Nej
Läsa noter	☐	☐
Grunder inom gehörs- och musikleära	☐	☐
Använda musikprogram på dator	☐	☐
Annat (vad?)	☐	☐

2. Musik på gymnasiet

13. Varför valde du just den kursen? (Ange hur viktigt skälet var genom att skriva en siffra). **1- helt oviktigt, 5- mycket viktigt**

Intresse	valde kursen för att utveckla min musikaliska kompetens
Betyg	räknade med att kunna få bra betyg i kursen
Poäng/obl.	behövde få ihop poäng, eller valde kursen för att den var obligatorisk på skolan

Skäl till att välja kursen?

Intresse (1-5)	Betyg (1-5)	Poäng/obl. (1-5)
_____	_____	_____

14. Vilka instrument (eller sång) har du studerat innan gymnasiet? Vilken/vilka nivåer?

Vilket instrument?	Kursnivå		
	A	B	C
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐

Skilj mellan t ex elgitarr och akustisk gitarr, kontrabas och elbas. Kryssa för den eller de nivåerna (om 30 timmar per kursnivå) du studerat respektive instrument (eller sång) på. Om du har läst instrumentet från nybörjar – till C- nivå kryssar du alltså tre gånger på samma rad.

15. Vilken sort av musik brukar du lyssna på?(Ange alla alternativ!)

	Mycket sällan	Ganska Lite	Varken mycket eller lite	Ganska mycket	Väldigt mycket
Pop och rockmusik	☐	☐	☐	☐	☐
Jazzmusik	☐	☐	☐	☐	☐
Folkmusik, visor mm	☐	☐	☐	☐	☐

Klassisk musik

(inkl. nutida konstmusik)

R & B

Hip-hop

16. Vilka musikgenrer har du spelat/sjungit i ensemble?

Genre	Ditt/ dina instrument (i respektive genre)	Hur ofta spelade ni i denna genre?			
		Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid/nästan alltid
Pop, rock mm	_____	☐	☐	☐	☐
Folkmusik, visor mm	_____	☐	☐	☐	☐
Jazz	_____	☐	☐	☐	☐
Klassisk musik	_____	☐	☐	☐	☐
R & B	_____	☐	☐	☐	☐
Hip-hop	_____	☐	☐	☐	☐

17. Hur ofta har du uppträtt inför publik (inom ramen för skolans undervisning) senaste terminen?

Sammanhang	Antal ggr	Huvudsaklig genre	Hur stor var ensemblen	Vilket instrument/sång
Inför den egna klassen	___	_____	_____	_____
Konsert för andra klasser o lärare	___	_____	_____	_____
Konsert för utomstående	___	_____	_____	_____
Musikteater (musiksal, revy osv.)	___	_____	_____	_____
Annat (vad?)_____	___	_____	_____	_____

18. I vissa musikklasser har man själv möjlighet att påverka vilka slags uppgifter man utför, t ex i instrument/sång, ensemble, sceniskt musikprojekt, och vid specialarbetet. Vilket av nedanstående projekt skulle du själv välja? Ange ditt svar genom att ringa in en siffra. 1-absolut inte, 5- skulle definitivt välja det.

En uppgift eller en projekt där du kan lära dig många nya saker, men som också kan innebära svårigheter i framförandet som du måste lösa, och där det är risk att du kan spela fel då och då

1   2   3   4   5

En uppgift eller ett projekt som du är ganska säker på att du klarar bra, och där du inte behöver vara osäker på hur du skall göra, men som samtidigt kanske att du inte lär dig särskilt mycket nytt

1   2   3   4   5

19. Hur mycket tid ägnar du normalt åt musikstudierna på gymnasiet utanför lektionstid?

Hemuppgift i övning på instrument (eller sång) _____timmar/vecka

Andra hemuppgifter från musikkurserna _____timmar/vecka

Självstudier utan att du fått det som hemuppgift _____timmar/vecka

20. Tänk på en arbetsuppgift där du känner att du lyckats särskilt bra, antingen med hela klassen eller ensam, och där detta samtidigt var viktigt för dig.

Vilket instrument? _____ Vilken sång? _____

Vad är anledningen till att det gick så bra, enligt din uppfattning? Ange i vilken mån nedanstående påståenden stämmer genom att ringa in en siffra mellan 1 och 5. Hoppa inte över några frågor.

	Stämmer				Stämmer
	Inte alls				helt
Jag arbetade mycket på uppgiften	1	2	3	4	5
Jag har en stor musikalisk talang	1	2	3	4	5
Alla på kursen var inriktade på att lära sig	1	2	3	4	5
Läraren undervisade bra	1	2	3	4	5
Jag hade bra förkunskaper i ämnet	1	2	3	4	5
Jag vet inte varför det gick så bra	1	2	3	4	5
Jag använde en bra studieteknik	1	2	3	4	5
Uppgiften var mycket lätt	1	2	3	4	5
Jag ansträngde mig mycket	1	2	3	4	5
Jag har alltid lätt för musik	1	2	3	4	5
Mina föräldrar engagerade sig i mina studier	1	2	3	4	5
Det var bra stämning på lektionerna	1	2	3	4	5
Läraren var duktig	1	2	3	4	5
Jag kunde mycket inom området redan innan kursen	1	2	3	4	5
Jag hade tur	1	2	3	4	5
Jag studerade på rätt sätt	1	2	3	4	5
Det krävdes mycket lite på lektionerna	1	2	3	4	5
Jag lade ned mycket tid på uppgiften	1	2	3	4	5
Jag lär mig snabbt inom musik	1	2	3	4	5
Mina föräldrar hjälpte mig mycket	1	2	3	4	5
Mina kurskamrater stimulerade mig	1	2	3	4	5
Jag fick bra stimulans av läraren	1	2	3	4	5
Min musikaliska bakgrund stämde bra med ämne	1	2	3	4	5
Slumpen verkade till min fördel	1	2	3	4	5
Jag använde ett bra arbetssätt	1	2	3	4	5
Det var en slapp kurs	1	2	3	4	5

21. Tänk nu på en arbetsuppgift där du känner att du lyckats dåligt, antingen med hela klassen eller ensam, och där detta samtidigt var viktigt för dig.

Vilket instrument? _____ Vilken sång? _____

Vad är anledning till att det gick dåligt, enligt din uppfattning? Ange i vilken mån nedanstående påståenden stämmer genom att ringa in en siffra mellan 1 och 5. Hoppa inte över några frågor.

	Stämmer				Stämmer
	Inte alls	1	2	3	helt 4
Jag slöade mycket på kursen					
5					
Jag har inte någon större musikalisk talang	1	2	3	4	5
Mina föräldrar var ligkiltiga	1	2	3	4	5
Ingen i klassen var inriktad på att lära sig	1	2	3	4	5
Läraren undervisade inte bra	1	2	3	4	5
Jag hade inga förkunskaper i ämnet	1	2	3	4	5
Jag vet inte varför det gick så dåligt	1	2	3	4	5
Jag använde en dålig studieteknik	1	2	3	4	5
Kursen var mycket svår	1	2	3	4	5
Jag ansträngde mig inte	1	2	3	4	5

Jag har aldrig särskilt lätt för musik	1	2	3	4	5
Mina föräldrar krävde att jag ägnade mig åt annat	1	2	3	4	5
Det var dåligt stämning på lektionerna	1	2	3	4	5
Läraren var dålig	1	2	3	4	5
Jag kunde inget inom området innan kursen	1	2	3	4	5
Jag hade otur	1	2	3	4	5
Jag studerade på fel sätt	1	2	3	4	5
Det krävdes alldeles för mycket på kursen	1	2	3	4	5
Jag lade inte ned särskilt mycket tid på kursen	1	2	3	4	5
Jag lär mig långsamt inom musik	1	2	3	4	5
Mina föräldrar var ointresserade	1	2	3	4	5
Min kurskamrater störde mig	1	2	3	4	5
Jag fick ingen stimulans av läraren	1	2	3	4	5
Min musikaliska bakgrund stämde inte med kursen	1	2	3	4	5
Slumpen verkade till min nackdel	1	2	3	4	5
Jag använde ett dåligt arbetssätt	1	2	3	4	5
Studietakten på kursen var för hög	1	2	3	4	5

22. Vad tyckte du om musikundervisningen?

Ge din bedömning av kursen: Sätt poäng på undervisningen från 1-5 (där 5 är bäst) för hur mycket du lärde dig (i förhållande till vad du tycker hade varit möjligt med tanke på kursens längd), för hur mycket du gillade kursen, respektive för hur snabbt du tyckte undervisningstempot var (1 alldeles för långsamt, 3 lagom, 5 alldeles för snabbt).

Hur mycket Du lärde dig	Hur mycket du tyckte om Kursen	Kursens tempo
(1-5)	(1-5)	(1-5)

_____

23. Vad tyckte du om följande arbetsformer? Ange svaret genom att markera en siffra: 1- alldeles för få, 5- alldeles för många.

	För få		Lagom		För många
Övningar/repetitioner?	1	2	3	4	5
Tema- och projektarbeten?	1	2	3	4	5
Framföranden inför publik utanför klassen?	1	2	3	4	5
Lektioner med musikdatorer	1	2	3	4	5

24. Gillar du den repertoar ni använt? Ange svaret genom att markera en siffra. 1- tycker inte alls om repertoaren, 5- tycker mycket om repertoaren.

1   2   3   4   5

25. Vilken genre av musik vill du helst spela på lektionerna?

Genre	Ditt/ dina instrument (i respektive genre)	Aldrig	Sällan	Ofta	Alltid/nästan alltid
Pop, rock mm	_____	☐	☐	☐	☐
Folkmusik, visor mm	_____	☐	☐	☐	☐
Jazz	_____	☐	☐	☐	☐
Klassisk musik	_____	☐	☐	☐	☐
R & B	_____	☐	☐	☐	☐
Hip-hop	_____	☐	☐	☐	☐

26. Nedan följer påståenden om musikutbildningen som helhet. Stämmer de? Ange svaret genom att markera en siffra. 1- stämmer inte alls, 5- stämmer helt och hållet.

Valet av repertoar gav oss erfarenhet av olika genrer	1	2	3	4	5
Vi har kunnat utveckla kreativitet och skapa egen musik	1	2	3	4	5
Vi har haft nära kontakt med musiklärare	1	2	3	4	5
Vi har ofta samarbetat med andra ämnen och genrer	1	2	3	4	5
Vi har fått inblick i andra ämnen och genrer	1	2	3	4	5
Vi har lärt oss arbeta självständigt och skaffa kunskaper på egen hand	1	2	3	4	5
Vi har haft kontakt med musiklivet utanför skolan, t ex med musiker	1	2	3	4	5
Vi har fått insikt i många yrken där musiken spelar stor roll	1	2	3	4	5

Eventuella kommentar: _____

---

27. Om du gör en ärlig bedömning av dig själv, vilket slutbetyg borde du då få?

IG G VG MVG

28. Diskuterar ni (klassen tillsammans eller varje enskild elev med sin lärare) mål och betygskriterier för musikkursen?

Ja, nej

29. Gör ni tillsammans med läraren utvärderingar av musikkursen? (Antingen skriftligt, eller genom att diskutera om ni är nöjda med vad ni har gjort, om ni tycker ni har lärt er tillräckligt, om det är något ni vill ändra på osv?)

Ja, nej

30. Diskuterar du och läraren regelbundet vilken nivå i undervisningen du befinner dig i musikkurserna?

Ja, nej

31. Hur har musikutbildningen på det estetiska programmet varit jämfört med vad du väntade dig när du sökte?

mycket bättre bättre som jag väntade mig en besvikelse

32. Är det något som varit särskilt bra i musikutbildningen?

---

33. Är det något som varit särskilt dåligt i musikutbildningen?

---

34. Finns det något du saknar i musikutbildningen?

---

35. I vilken utsträckning har du kunnat påverka? Svara genom att markera en siffra. **1- inte alls, 5- i hög grad.**

Undervisningens innehåll	1	2	3	4	5
Vilka läroböcker som används	1	2	3	4	5
Hur undervisningen lagts upp	1	2	3	4	5
Hur du arbetar på lektionerna	1	2	3	4	5
Hur mycket läxor och prov du fått	1	2	3	4	5
Vilken repertoar du använt	1	2	3	4	5

Fördelning av arbetsuppgifter mellan elever	1	2	3	4	5
Storlek på klasser och grupperna	1	2	3	4	5

3. Hur bedömer du din musikaliska förmåga?

36. Vilken uppfattning har du om din egen musikaliska förmåga (så som den är nu)? Ringa in den siffra på de olika frågorna som du tycker passar. **1- stämmer inte alls, 5- stämmer helt och hållet.**

Jag har musikalisk talang	1	2	3	4	5
Jag har bra rytmkänsla	1	2	3	4	5
Jag har lätt att tänka i ljud	1	2	3	4	5
Jag har bra gehör	1	2	3	4	5
Jag är bra på att improvisera, utveckla ett tema	1	2	3	4	5
Jag har en god teknik på mitt huvudinstrument (eller i sång)	1	2	3	4	5
Andra tycker mycket om att höra mig spela (eller sjunga)	1	2	3	4	5
Jag har ofta nya egna idéer och tankar om musik	1	2	3	4	5
Jag är bra på att lösa problem i musikaliska sammanhang	1	2	3	4	5
Jag tycker om att tolka musiken på nya sätt	1	2	3	4	5

4. Hem förhållanden

37. Är någon av dina föräldrar född utanför Norden? Ja Nej

38. Föräldrarnas yrke? Mammas: _____

Pappas: _____

39. Föräldrarnas utbildning?

	Grund- Skola	Gymna- sium	Universitet/högskola (fullständig, 3 år eller mer)	Vet ej
Mammas	☐	☐	☐	☐
Pappas	☐	☐	☐	☐

40. Vilket musikintresse har dina föräldrar?

	Mamma _____			Pappa _____		
	Ja	Nej	Vet ej	Ja	Nej	Vet ej
Arbetar yrkesmässigt med musik	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spelar i fast ensemble eller orkester	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Spelar hemma?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sjunger i kör eller sånggrupp?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sjunger gärna på egen hand?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Går på konsert en gång i månaden eller oftare?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lyssnar aktivt på musik?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Musiken på fritiden.

41. Spelar eller sjunger du regelbundet utanför gymnasiet? (förutom hemuppgifter från skolan?)

Utän publik   Inför publik   antal framträd.

	Ja	Nej	Ja	Nej	per termin
I pop- eller rockgrupp	☐	☐	☐	☐	_____
I annan slags ensemble eller orkester	☐	☐	☐	☐	_____
Körsång	☐	☐	☐	☐	_____
Spelar/sjunger i hemmet	☐	☐	☐	☐	_____

42. Tar du privata lektioner i instrument (eller i sång), utöver vad som räknas in i gymnasiestudierna?

Ja   **Nej**   Instrument: _____   Antal timmar/vecka: _____

43. Hur stor betydelse har rock- och popmusikgenrer i din musikaliska utveckling?

Väldigt lite	Ganska lite	Varken stor	Mycket stor	Väldigt stor
1	2	3	4	5

6. Planer för framtiden

44. Vad tänker du göra i framtiden?

- Studera vidare
- Arbeta i ett musikaliskt yrke
- Arbeta i annat yrke
- Annat, t ex ta ett sabbatsår, göra militärtjänst, resa utomlands.

45. Om du ska studera vidare (till hösten eller senare); vad tänker du läsa? (ange ditt förstahandsalternativ)

Musik, eller något ämne som har anknytning till musik   Annat

46. Om du ska studera musik, var tänker du läsa? (ange ditt förstahandsalternativ)

- På musikhögskola
- På folkhögskola med musikinriktning
- Annan musikutbildning i Sverige. Vilken? _____
- Musikutbildning utomlands

47. Vilken roll tror du musiken kommer att ha för dig efter avslutade studier?

- Jag kommer att arbeta inom ett yrke som har med musik att göra
- Jag kommer att arbeta inom annan yrke, men spela mycket musik på fritiden
- Musiken kommer inte spela någon större roll för mig

Tack för din medverkan!

När du har fyllt i enkäten skall du ge den till läraren eller lärarpraktikanten.